

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai lapján közlik.

Nem lapoknak előfizetési díj:

Egész évre 30 korona, félévre 16 korona, negyedévre 8 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadó: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Feladvó szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-ülése.
Társasági: **Buday Barna** az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1900. márczius 24-én d. e. 11 órakor Magyar Gazdák Vásársarconk Ellátó Szövetkezetének közgyűlése.

1900. márczius 25-én d. e. 10 órakor Orsz. méhészeti egyesület közgyűlése.

1900. márczius 25-én d. u. 4 órakor Magyar mezőg. szesztermelői orsz. egyesületének közgyűlése.

1900. április 1-én d. e. 10 órakor Tejtermelői egyesületének közgyűlése.

1900. április 6-án d. u. 4 órakor OMGE. szőlészeti és borászati, továbbá kertészeti és gyümölcsstermelési bizottságának egyesített ülése.

Felhívás a magyar gazdaközönséghez!

A párisi VI. nemzetközi mezőgazdasági kongresszust előkészítő-bizottság február 1-én a Közteleken tartott alakuló gyűlésen elhatározta, hogy a nemzetközi mezőgazdasági kongresszus idejére társas kirándulást rendez Párisba, mely kirándulás nemcsak a kongresszusra utazó hivatalos kiküldötteket, de a gazdaközönség köréből jelentkezőket is egyesítendő.

A kirándulás június hó végéig tervezetik úgy, hogy a Párisban való tartózkodás a július hó 1-ától kezdődik 8-ig tartó nemzetközi gazdakongresszus egész tartamára kiterjedjen. A kirándulás költségei a résztvevők száma szerint változ-

nak, épp azért végleges tájékoztatást csakis akkor nyújthatunk, ha a résztvevők számát ismerjük. Tekintve azonban, hogy a kirándulás alkalmával a bizottság csakis az utazásról, az elszállásolásról, reggelizésről, a kongresszus és kiállítás szabad látogatásáról gondoskodik, előreláthatólag 400 koronán alul maradna.

A párisi tartózkodás ideje alatt a Páris környékére több kisebb tanulmányi kirándulás, továbbá Páris gazdasági intézetének megtekintése is tervezetik; az erre vonatkozó részletes program azonban csak akkor fog megállapíthatni, hogyha a résztvevők számát legalább hozzávetőlegesen ismerjük.

Kérjük tehát mindazokat, akik a bizottság által rendezett kirándulásban résztvenni óhajtanak, hogy ezen számdekutak legkésőbb folyó évi április hó 1-éig a bizottsággal tudatni, illetve ezen értesítéssel az „OMGE.” pénztárába a részvételi költség részből fizetésére 200 koronát befizetni sziveskedjenek. A kirándulásban bármely gazdasági egyesület tagja részt vehet.

Mindennemű felvilágosítással a kirándulásban való részvétel tekintetében Rubinek Gyula, a „Szövetség” titkára, a bizottság előadója szolgál. (Budapest, IX., Köztelek.)

Gróf Zselénski Róbert s. k.,
a bizottság elnöke.

A tavaszi luxus-lóvásár április hó 1-én nyílik meg a „Tattersall” istállóiban és bezárólag április 3-ig tart.

Meghívó

az OMGE. szőlészeti és borászati, továbbá kertészeti és gyümölcsstermelési bizottságának 1900. évi április hó 6-án (pénteken) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó egyesített ülésére.

Tárgyak:

1. Javaslat az egységes gyümölcs-csomagolás tárgyában.

2. Nagykőrösi kertészegylet beadványa a MAV. csomagolási szabályrendelete tárgyában.

3. Gyümölcs- és borvámok.

Bernát Béla s. k., Molnár István s. k.,
bizottsági elnök. bizottsági elnök.

Nemzetközi fogatos kapalógépversenly.

Az OMGE., úgyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Nyitavármedvegyi gazdasági egyesülettel s a nagyműveltségű földművelésügyi miniszterium támogatásával a folyó évi május hó végén Tótmegyeren nemzetközi fogatos kapalógépversenlyt rendez.

A versenyre bejelenthető egyszoros és többszoros fogatos kapalógépek. Mindkét csoport részére 1—1 arany-, ezüst- és bronzérem tüzetik ki.

A verseny általános szabályzata és a bejelentő levek az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

Tavaszi MÜTRÁGYA szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Hegyi eke- és hegyi vetőgépbemutató.

Az OMGE., úgyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Szepesvármegyei gazdasági egyesülettel, a nagyműveltségű földművelésügyi műszertanra támogatással folyó évi április hó 29-én Szepes-Iglón, hegyi eke- és hegyi vetőgépbemutatót rendez.

Bemutelték ivék és a bemutatás programja az OMGE, titkári hivatalában kapható.

A rendező-bizottság.

Csoportos parcellás bérletek.

A „Köztelek” 19-ik számában a „lepitésről” iri cikkem végén ímegevittem, miszerint a földbérlet-társaságokra vonatkozó eszmékkel még több ízben fogok foglalkozni és különösen pedig azon elvennésekkel, melyeket azok ellen felhozni lehet.

Lintner Sándor, Papp Miklós és Dely Imre urak azonban oly szívesek voltak ama cikkemmel nem csak foglalkozni, hanem egyszermind a „Köztelek” 22-ik számában több rendbeli elvennést felsorolni s így felmentettek részben ama fáradságtól, hogy magam soroljam fel és állítsam egybe, a miért is közönetet mondok nekik.

Megjegyzem azonban, hogy még több és még nyomósabbnak látszó elvennést is lehet felhozni a multkori cikkemmel foglaltakra nézve és amelyekre még alkalmasly visszatekerek. Mert nézetem az, hogy e mindenesetre nagyfősségű és nagy horderevű bíró kérdést per és kontra jól meg kell vitatni és restálni, hadd tisztuljanak a nézetek!

Mindenekelőtt azonban a fent tisztelt urak elvennéseivel kell lehetőleg röviden foglalkoznom.

Lintner ur ugyanis azt állítja, hogy ily bérlet-társaságokat megalkalítani nem lehet a nép nagy szűzényége miatt és példái a Dunántúlt hozza fel. Lintner ur sokkal jobb pél-

dákat is hozhatott volna fel állítása támogatására pl. a Felvidéket és annak különösen néhány megyéjét, ahol a nép nagy része már az ultima ratio a vándorbothoz folyamodni kénytelen. Ott valóban nem lehetne földbérlet-társaságokat összehozni, de az eszembe sem jutott proponálni, hogy azon ügyefogyott elemekből, akiknek „még egy szamaruk sincsen”, vagy olyan „szegedi kubikosokból, akik targonczájukon kívül egyébbel sem bírnak” bérlet-társaságok alakíttassanak.

Hanem igenis azt proponáltam, hogy ilyen társaságok megalakulhatnának olyatén földművesek, mezei munkások és ugynevezett törbirtokosokból, akik kis vagyonkával bírnak, akinek pl. pár darab lábasjászaga, pár mérő vetőmagja és 150—200 frja van.

Ilyenek pedig igen nagyszámban vannak az Alföldön, mert ott az 1—2 holdal bíró földműves, mivel földeskeijéből meg nem elhet, igen szívesen és igen gyakran elszedőkötő aratónak, cséplőnek és mezei munkára is vállalkozik és a legtöbb közülük lábas jászaggal is bír.

Ami a Dunántúlt illeti, ott ugyan a nép jóval szűzényebb mint az Alföldön, de ott sem mindentől ily ügyefogyott, aminőnek L. ur feltünteti és ott is lehetne bizony ily bérlet-társaságokat összállítani, habár távolról sem oly számban, mint az Alföldön.

Kérdezi L. ur, hogy hova helyezték el a bérlet lábas jászagaikat? Erre a válasz éppen nagyon könnyű; természetesen csakis a bérbe veendő birtok állatállóban. Hiszen azt meg sem lehetne, már csak a trágya végett sem engedni, hogy azok máshol helyezessenek el. Ez áll természetesen a szalma és takarmányra nézve is.

Azt a kérdést is felveti Lintner ur, hogy mi történék az épületekkel, ki javítaná és ki biztosítaná azokat? A gazdasági épületeket természetesen a bérlet használatk, hiszen épületek nélkül gazdálkodni nem lehet. Ami

pedig a javításokat, biztosításokat illeti, legcélszerűbbnek vélem, ha mindezeket maga a földbirtokos eszközözheti és pedig nemcsak bérlet-társaságokkal, hanem egyes bérletkötő szemben is.

Aggódik L. ur, hogy ha majd ily bérletek létrejönnek, mi történék a gazdasági cselekedekkel. Erre nézve is megnyugtatható L. urat, mert bizony még nagyon sok víz fog lefolyni a Dunán, míg ily társas bérletek nagyobb számban létrejönnek. Létrejötték már ugyan ilyetén bérletek és fognak is még létrejönni, mert különösen nagybirtokosnak és főleg azok, kiknek uradalmaik rosszul adminisztráltak, nagyon elégedetlenek, hogy jóvedelmük legnagyobb részét a drága kezelési költségek emésztik fel. Amde legalább még a közel jövőben ily bérletek nem oly arányban fognak létrejönni, hogy azáltal a gazdasági cseledek sorsa veszélyezze volna. Különben ugyanis nagy a szükség és a hiány a jóvával cselede és aratóra nézve, különösen az Alföldön. Ilyenek körében kinyak elkelezést.

Ha egy pl. 4000 holdas uradalomból 1200 hold bérbeadatik, akkor ugy áll a kalkululus, hogy az 1200 holdra nézve egy krajczár regie sinec, de csak tiszta jóvedelem és a fentmaradt 2800 hold regieje pedig a személyzet redukója folytán apad. Ez a rövid vázlatom L. ur felhozott példájára.

Átétek immár Papp Miklós ur elvennéseire.

Ő egy példát hoz fel nemzetiségek által lakott vidékről. Nagyon jól ismerem a magyarországi lakta megyék, vidékek viszonyait, de ép oly rosszul a más nemzetiségek által lakott területeit az országnak, azért tehát nem foglalkozhatom a felhozott példával, hanem a helyett szolgálók és is egy példával.

Olyatén társas bérletek, melyeknek eszméjét multkori cikkemben feleleveníttem, már léteztek a 17-ik században is. Így többek közt a Pestmegyében akkori Solt község lakosai bérbérvették az egykori földesuraságnak

TÁRCSA.

Egy őszinte „czuczilista”.

Irtá: Bársány István.

A Nyírség egyik községében történt, abban az időben, amikor ott is elharapódzott a földművelő-nép új nyavalyája a „czuczilista-ság”.

Paraszbtetésnégek akarom mondani, de így már nem beszélhetünk Magyarországon. Mert paraszt nincs; elmúlt az az idő, amikor a maga nevével is beerte az egyszerű ember. Most valami dísz, valami megkülönböztetés kell mindenkinék. Az urfélék közt a tilulus-körűdhöng. Nagyráson által nem adják. A tekintetes ezim szinte sörtes, vagy legalább is kicsinylen. Még a család se szívesen áll a Budapesten olyan helyre, ahol az asszonyt meg nem illeti a „nagysága” megszólítás. Ha nem illeti is, kell, hogy hozzácsokkjék s követelje, mert a szomszédban lakó „nagysága” családje legnégyen a halálra bosszantant az övét; ha megtudná, hogy csak amolyan tevésszonyúsnál szolgál.

Ilyen a paraszt is. A becsületes, derék magyar paraszt, aki nem akar többé a régi névre halgatni, hanem azt kívánja — meg is várja, hogy őt földművelőnek, gazdának mondják. Ez több és szebb ő szerinte, mint a paraszt.

A német Bauer büszke az ő ilyen nevére; amiben a foglalkozása benne van. Az egész világon híressé és majdnem mindenütt rokonszenvesé vált *bur* sem egyé, mint bauer. Ebből lett. Nem nemzetiségét jelent, hanem foglalkozást. A burok földművelők és állattenyésztők. Foglalkozásuk ugyanaz, ami a magyar paraszté. Ők Dél-Afrika igrzi parasztjai. És bízikék erre. Nem cselekednek sem házat, sem földjeiket, sem nevet senkivel sem.

S íme a mi parasztunknak „derogál”, hogy ő paraszt. Azt hiszi, hogy akkor többet mutat, ha *kisgazdának* hivata magát. Mindez semmi más, mint *igény*. Megnövekedett igénye a hűségnek, amely lábra kapott azok közt, akik a demokratizmus fogalmával együtt születtek. Nem lehetne van a szóban. Ki az igaz, legírizable „nép” Magyarországon? A falvak és puszták szántóvetői. Hozzájuk fűződik legszorosabban a „nép” fogalma. S nekik maguknak legyen immár terhes az a mi népies?

Még hagránj volna, ha a szó melléknévi használati mánt támadt volna ez az idegenkedés töle. Paraszt tudnillik nemcsak főnév, hanem melléknév is. Mondják ily emberre, akikben nincsenek fiomságok.

A paraszt szó csak akkor dehonozható, ha melléknév; ha főnév, akkor tisztos és rokonszenves. Avagy van-e az igazi derék, becsületes magyar parasztunk rokonszenvesebb alak?

Ami idegenkedés benne a saját igaz, jó, régi elvennézést íránt támadt, azt nagyrészt a

szocializmus hamis próféciái ébresztették, akik azt magyarázták neki, hogy ő is éppen olyan földesur, mint az, akinek tiszter holdja van. Ő tehát nem paraszt, hanem gazda.

Amintohogy az „ur”-hoz még is sem lehetett felemelkednie, mert hisz’ oda elsősorban melevéltség, tanultság kell: megpróbálta volna lezuhni magához azt, aki iránt a hamis próféciák gyűlölködést szítottak benne a „urat”. „Jóformák vagyunk!” Ez a kiindulás. „Tehát add ide, amivel többet van mint nekem.” Ez a követeléses. Már mint „czuczilista” fel fogás szerint. Amibe beleesett Kontyos B. Péter uram is, akiről épp az akarom mondani valaint.

Hogy ne nyujtsam Bosszurra, mindjárt megírom mondom, hogy P. uramam épen nem lett volna szűzényes rá hogy „czuczilista” legyen, mert addott neki a jó Isten anyját, amennyi horden elég egy közepes soras paraszterember megéltetésére. Volt egy kis földje, egy kis rétje; belsősége is hozzá. Elég tirthető — bár nádfédeles háza; Űkre-leva. aprómeháza és végül, hogy teljes legyen az ádás, a földje is azo meg egy két cseperő pronytyájka; akik közül az egyik széken őzrigete tavaszszal a pelyhes kis libuskátt; a másik pedig tánt férhez is mehetett volna már.

Az ilyen embernek kár mai napsga pasznakozni; nyughatatlanságra nincsen oka; hisz nehezen él ma mindenki s bizony boldog, aki legalább a maga egyszerű tulajdon nánköjő-

30,000 holdra rugó uradalmát és azt a társasbérletet több ízben törvénymegjaitással, majdnem 40 éven át a most lejáró század 20-as éveire derekájáig haszonbérbe bírták. És daczára annak, hogy az akkori viszonyok és árárhöz képest nagy haszonbért fizettek, mégis a bérlet következtében ama község lakosai annyira gyarapodtak, boldogultak és meggyógyosodtak, hogy az országunk legjobban szituált lakosai közé tartoztak még a közelmúltban is.

Ami a nagy távolságokat illeti, ahhoz ami alföldi népünk nagyon hozzá van szokva. Ami azonban a termés elszállítását illeti, a szemem kívül, az semmi szín alatt meg nem engedendő súlyos bírság terhe alatt. Hanem az csakis a bírál birtokon fölétehető. Hasonlóképpen a trágya sem hordható el. Így tehát a föld kihasználása ki van zárva, mert a megfelelő üggyartás is szerződésileg bírság terhe alatt biztosítható.

Az az eset pedig mely sem fog bekövetkezni, hogy a nagybirtokos, latifundumok mind nyakra-főre bérbe fognak adni bérlet-társaságoknak és így a Papp ur felhozta aggályok tárgyaltanak. Fognak ugyan ily társaságok az országunk alkalmas vidékein megalkalni és lesznek is nagybirtokosok, akik uradalmak egyes részeit, pusztáit a jeleztem módon bérbe fogják adni, de azért latifundumok, birtokok még távolról nem lesznek a devasztáziónk kivéve.

Ha a termés igen rossz, akkor az egyes bérlet még sokkal inkább ki van téve a bukás esélyeinek, mint a bérlet-társaságok, mert ő csak nagy rezáléi dolgozhat, míg ezeknek semmi kiegészítő költségük sincsen.

Ami végre a Dely Imre ur által felhozottakat illeti, mindazokra nem reflektálhatok legalább a jelen alkalmom, mert ismétlésekbe is kellene beosztokom és így ezekem túl hosszúra nyúlnék. Különböző válaszom azokra is legalább részben ugyan fellelhető a fentebb általam felhozottakban.

Különböző mielőtt már ugyis hosszú cikket befűztem, még megemlíteni szükséges-

nek tartom, hogy Dely urnak az ugynevezett Ödösesekre vonatkozó közleménye nagy figyelemre méltó és nagyon óhajtatott volna, ha D. ur ezzel még alkalmilag tüzesezen foglalkozni szives volna.

Ami engem illet, még foglalkozni fogok a bérlet-társaságokkal, mert jól meg kell vitatni e nagy horderevű bíró kérdést.

Gr. Benyovszky Sándor.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Nyugati jellegű szarvasmarhatenyésztésünk.

I.

A szarvasmarhatenyésztés csak akkor lehet eredményes, ha a következő két dologgal tisztában vagyunk u. m.

1. a tenyészállal, vagyis azzal, hogy mit akarunk a szarvasmarha-tenyésztés terén elérni s
2. ha tudjuk, hogy azaz az anyaggal, amink van, hogy érthetőül el legjobban azt, amit el akarunk érni, vagyis annak elérését czélul tűzzük ki.

Végül ezt a két dolgot kissé szemléljük. A szarvasmarha-tenyésztés terén különböző czélok tűzhetőek ki, nevezetesen az erőtegy vagy hustermelesei képesség egyoldalú fejlesztése, vagy ezeknek eltérő mértékben való kombinálása. Ezek az eltérő czélok bizonyos szarvasmarhafajtákban lehetők föl, mert vannak fajták, melyek főleg erőtermelésre, mások melyek főleg tejtermelésre s ismét mások, melyek főleg hustermeleésre alkalmasak s végre olyan fajták is vannak, melyek eltérő mértékben kombinálva bírnak e tulajdonságot; továbbá keresztezés által oly arányban is egyesíthetjük utóbbiakat, amintöbben az a létező fajtáknál nem fordulnak elő. A szarvasmarha-tenyésztés tehát nagyon sok czélt tűzhet ki s többféle irányt követhet.

Ezért az a kérdés merül föl, hogy a sok lehetőségek közül melyiket választjuk; valamely létező szarvasmarhafajtaéhoz szűzödjünk-e vagy oly czélokat igyekezzünk-e megvalósítani, melyek számára nem léteznek határozott fajta. Ezt a kérdést csak akkor dönthetjük el, ha

Megmondja hüségesen.

— No lássa Péter, hát ha maguk fel akarják osztani a falut, tudja-e, hogy mi lesz? Van a falunak összesen ennyi területe, van hozzá ennyi lakosa; ha mindenki egyformán kap belőle a földosztás szerint, akkor magának a jövő esztendőben éppen nyolcz hold földjével lesz kevesebb, mint amennyi most van.
A gazda nyugot nézett.

— Hogy tetszik érteni kérem alásán? Hogy lehetne az? Iszen csak a rákészmű zsidónak több van ezer holdnál, ami mind a miénk lesz.

— Már hogy lenne az mind a kentédek. Hát a rákészmű zsidónak a része?

— Jaj, az nem ugy lesz, kérem szépen. Azt kihagyjuk az osztásból. Elég sokáig ulti a nagy gyogyban.

— Ugy! Ezt gyönyörűen megcsinálták kendtek. Majd örül is Kalászos, meg Parsj, meg Bárándi, meg a többi, aki eddig csakugy nap-szamba járt. Egyszerre földesurak lesznek.

— Jaj téniszejg uram, de az sem ugy van ám, vagott közbe Péter tiltakozva. Azok nem osztznak.

A jegyző nagy szemet meresztett. Nem osztznak. Hát azt sem a csudáért maradnak ki ezek?

— Az ugy van, magyarázta B. Péter fontoskodva, hogy akinek nem volt, annak ezután se legyen. Azok csak napzsamocok, nem gazdálkodó emberek. Minnek nekik a föld?

következő dolgokat tartjuk „szem előtt” u. m.

1. *magyar esztendőnké,* mert némely tenyészelőnek az aránya olyan, mások pedig csak nagyobb tőke segítségével érhetőek el, miután a különféle czélok eltérő befektetés tesznek szükségessé; pl. a magyar-erdélyi marha oloscóban tenyészethető mint a borzdeser, és oloscóban mint a szimmenthál, mely ismét oloscóban tenyészethető, mint a shorthorn-marha. Minthát alacsonyabb a szarvasmarha, mely fajta, annál oloscóban tenyészethető, de sok függ e tekintetben a termelési iránytól is, mert pl. az erőtermelési irány csekélyebb befektetés igényel mint a tejtermelési, és ismét csekélyebbet mint a hustermelesei irány. Széryan ugyan esztendőkké tehát csak azokat a czélokot, amelyek esetében pedig magasabb czélokot fognak kitűzni s követni.

2. Figyelembe kell vennünk *legelő s takarmányviszonyainkat.* Ugyanis a különböző tenyészelőczélok eltérő táplálást tesznek szükségessé, mert némelyek extenzív, mások csak intenzív táplálás mellett érhetőek el. Extenzív táplálás csak azokon a szarvasmarhákra van nyüzsezőleknél alkalmazható, amiből az következők, hogy mostoha legelő s takarmányviszony között csak szerényebb czélok követhetőek pl. szimmenthál vagy shorthorn marhát nem lehet ily viszonyok között sikerrel tenyészteni, mert oda csak alacsony színvonalon álló igénytelen állatok valók. Ellenben kedvező legelő s takarmányviszonyok között esztenséleg lenne igénytelen állatok tenyésztesével foglalkozni, mert azok nem képesek a jó takarmánnyal kellően megélni. Ilyen esetekben tehát magasabb czélok elérésére fognak törekedni, mert azok jövedelmesebbek.

3. Szükségűt kell tartani a *piacir igény*nek, mert tudvalegy, hogy amennyek szat szükségletükre, de eladás végett is tenyésztesz s amiat kevesebb hasznalónak fognak akkor tenyészteni, ha olyan a marhánk, mely irányt csekély a kereslet, amiről pl. a m.-óvári uradalom aligaii telenésztése tesz tanuságot, mely az algauk marha iránti csekély kereslet miatt elterjedésben csak megfigyelhető.

4. Végül irányadó e tekintetben *már meglévő tenyészanyagunk* is. Ugyanis ottl meg azert teszszük a követendő tenyészirányt függő, mert kevésbé tenyészetheti azt, hogy tulajdon megévő anyagán s más szerzezen be a legtöbb tenyészítő inkább meglévő anyagát változtatja át, hogy, az a kitűzött

De már erre a jegyző elnevette magát. — No gazdurnam, monda, most már legalább látom is, hogy mi lesz nekemokra a hires földosztás után.
— Ugyan hát mi lenne? — kérdezte Péter gyanakodva.

Megint földosztás lesz. Majd azok, akiknek maguk földjüknél több van, össze fogódznak s elveszik maguktól a miük van, azon osztzkodnak.

A „czuzelisták” nyugot nézett. De az már nem engedjük, monda kis vártatva.

— Hát azt hiszik maguk, jó emberek, hogy azok, akik-e vala a föld, engedni fogják, hogy maguk övvegyék tőlük?

— Hm, hm! — tünődött Péter gazda.

— Ellenben a falut, ha akarják — ha mindnyájuk akarják — közös akarattal felosztják, folytatta a jegyző ravaszul és leste szavai hatását.

Péternek eszébe jutott az imént számadás.

— Mit? — kiáltotta, hogy nyolcz holddal kevesebbem fogok? De már olyan sincsen. Nem osztznak!

S ezzel elborogott, mintha puszkából lötték volna ki.

Azóta csakugyan nem foglalkozik „czuzelistasággal”; — de az mégsem tűri, hogy parasztnak mondják.

Mikor ő — *kigazda.*

ban lakhat, ahonnan ki nem mosdhatják, amiózt házbórt nem fizet. No meg aztán, az sem utolsó dolog ezee a közénfűsttel fertőzött s berodított világon, ha akkor van az embernek módja napfényben, szabad levegőben, amikor neki tetszik.

Mert mégis csak abban van a legmagyab boldogság és legbizab megelégedés, ha fizetia levegőt szabat az ember. Ha jól megcsinálta a nap és járhatja a szellő, amiben ugyan isten igazában senkinek olyan jóda nincs, mint a — parasztnak.

Mindenesetre hasonlíthatatlanul szebb és jobb élet ez, mintha nagyvárosi gyárk füstök, és nébbs levegőben zárt helyiségekben kell dolgozni hánálvól estig; — ami szintén derék és nem kevésbé foglalkozás után, de valósalág nem annak való, aki a földmívelésben nőtt fel s azt imádjá.

B. Péter ezt kevésbé fogta föl, mint a „czuzelistavezér” szónoklatait, amelyek oda irányultak, hogy elérkezett végre a nagy világ-feloldulás ideje és közeledik a nap, amelyen az általános földosztás lesz.

Péter is erre várt, erre számított és meg is monda egyszer nyíltan a falu jegyzőjének. Okos, sőt böces időses férfiu volt a jegyző, aki tudta, hogy a magyar paraszattal szépszával többre lehet menni, mint ripakodással. Megkérdezte Péter:

— Hát oszt? Péter gazda, mennyi is a maga földeskeje ugy mindössze?

ezlánc megfelelően, de éppen ezért csak oly ezelt kell a tenyésztőnek kitűznie, melytől megkezdő anyagával a megbeszlét tényezőket tekintve vételével legjobban tud elérni, pl. egy vidéken, ahol a marha máris sok borzérés vért tartalmaz, többnyire legelőnyösebb, ha ezen irányban maradunk, míg ahol a pingaug jelleget áll előtérben, inkább ezt kultiváljuk stb.

Attára a bevezető sorokban említett két követelmény másodikára, t. i. a kifizetői cél miatti megvalósítására, ez két eszköz segítségével érhető el, u. m.

1. az által, hogy tenyészanyagunk életföltételét oly irányban elégítjük ki, aminekben a kifizetői célzatnak megfelelően, mert minden tenyészirányt más igényekkel viselhetik az etetés és ápolás iránt; hiszen ezért teszünk a következő tenyészirányt legelő- a takarmányviszonyainktól is függővé;

2. hogy nőnemű anyagunkra oly hímekeket használjunk, melyek a kifizetői tenyészcélra képesek, vagy amelyek tulajdonságaikban a nőnemű állatok tulajdonságaival bizonyos arányban való egyesítése által meg tudják azt valószínűsíteni.

E két eszköz egyenlő fontossággal bír, vagy ha egyiknek nagyobb fontosságot akarunk tulajdonítani, talán az első helyen említetnek tudjuk azt, mint később fogjuk látni foglalkozunk most csak a tenyészimékkel.

Ezek tudvalevőleg se nagyobb, se kisebb átörökítő képességgel nem bírnak, mint a nőnemű állatok, de miután jobban sokszorosítják magukat, mert sok ivadékokat nemznek, jobban terjesztik tulajdonságaikat; a haladás gyorsasága tehát nagyon függ a hímeiktől s ezért oly fontos az, hogy tenyészítő csak a hímeiket használjon, melyek tenyészcélját elő tudják mozdítani.

A nagyobb tenyészítő többnyire minden nehézség nélkül szerezhet ilyen hímekeket, mert elég vagyonos és mert nagyobb számban nőnemű állattal rendelkezik, kelően ki is használhatja azokat; ellenben a kistenyészőknek ez a gazdasági szomszédja vagy a község által tartott hímeik használatára van utalva s miután ezek a hímeik nem mindig olyanok, mint aminek a kistenyészítő nőnemű anyagának megfelelően, nagyon lassan is halad a marhatenyésztés terén.

Ezen a bajon most európaeszt az által igyekednek segíteni, hogy a kistenyésztőket átráulasa bírva, vidéki állattenyésztési egyesületeket létesítsenek, melyeknek három igen nagy előnyük van a kistenyésztőkre nézve, minőfoga nálunk is a legnagyobb méltatást érdemlik; ezek az előnyök pedig a következők:

1. hogy az egyesület több pénzzel rendelkezik, jobb illetékek a kifizetői célzatnak megfelelőbb hímeiket szerezhet be, mint az egyes tenyészítő vagy a község s emiatt gyorsabban halad;

2. hogy az egyesület egyformább hímeiket vásárol, mint az egyes tenyészítő vagy a község. Ugyanis egy vidéken, ahol még kevés állattenyésztési egyesület, a községnek gazdasági tenyészítői nagyon elterő hímeiket vásárolnak, mert mindgyűlök más ezért követ, vagy más izléssel bír. Ez az egyesületnél azért nincs így, mert itt közös cél fel haladva, a tenyészítő a vezetőségre ruházzák a hímeik beszerzését, miután pedig ezek szakfelelők, csak hasonló s a kifizetői célzatnak megfelelő hímet vásárolnak, aminek azután az lesz az eredménye, hogy az egyesület területén egyformább állatok keletkeznek, minőfoga az állaterkeskedők és magánvők nagyobb számban keresik azt föl s ezáltal főlhajják az állatok árát;

3. hogy az egyesület a szakismereteket terjesztésnek eszközöként, költi fel a tagjai között minden érdekelté, költi fel a tagjai között minden érdekelté, kivált ha díjazásokkal összekötött versenyeket, vagy kiállításokat rendez.

Ezekkel az előnyökkel szemben csak egy hátránnyal találkozunk, nevezetesen azaz, hogy az egyesek tevékenysége még a jövőre, mert nem rendelkeznek szabadon állattal, de ez a hátrány a kistenyészőre nézve többnyire előnyösebbé változik át azáltal, hogy a csalétlan kapkodástól óvja meg s az állattenyésztést határozottan meletérte. Azonban mégis főleg ez a hátrány okozza azt, hogy sokan vonakodnak a vidékükön keletkező állattenyésztési egyesületekbe lépni, mert nem akarják függetlenségüket fölföldözni.

E bevezetés után a következő közleményben ki fogom fejteni, hogy miként fejlődött nálunk a nyugati jellegű marhatenyésztés és hogy minő irányt kell azt terelnünk.

Csekkó István.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

A műtrágyaszóró-gépek.

(Egyuttal felelet több kérdésre).

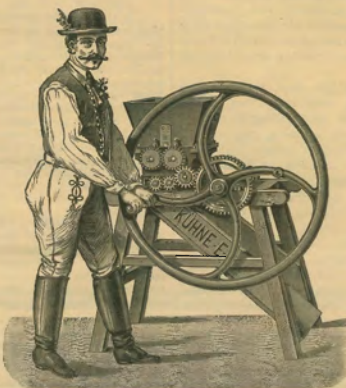
I.

A mezőgazdasági gépek csoportja aránylag rövid idő alatt annyira gyarapodott, annyi új eggyeddel szaporodott, hogy a külföld gazdái-

elvárnai, hogy mindennemű műtrágyát egyenletesen szórjan el és pedig a kívánt mennyiségben. Mivel azonban a műtrágyák némelyike, a nedvességbe magába szívva, hamar elveszítik pórnemű állapotát s őszezálló, tapadó tömeggé válik, ezzel az egyenesen elszórt munkáját megnehezíti, sőt némely gépekkel ugyiszólván lehetetlené teszi. A jó műtrágyaszóró-géptől az is megkövetelhetjük, hogy az ilyen nyirkos műtrágyát is a lehetőleg határain belül egyenletesen szórja el, de semmiestere se gyurja össze péppé vagy sárrá és ne engedje meg a szórónyílások elömödelését vagy a szórókészülék eldugulását.

E két kívánalmán kívül hátra van még egy és ez az, hogy a gép még széles időben is legálább kielégítő munkát végezzen, azaz úgy legyen szerkesztve, hogy a szél a kiszórt, lehalló poraluk trágyát egykönnyen szét ne szórassa, el ne vihesse a gép alól.

Az eddig felsoroltakon kívül kivánatos még természetesen az is, hogy a gép könnyű legyen, azt egy, legfeljebb két lo megerővel nélkül vonhassa huzamosabb időn át. Azonkívül legyen oly széles, hogy vele napoként legálább is akkora terület legyen beszórt, mint a vetőgéppel, de még jobb, ha többet végez el. Végül még az árnak is arányban kell állani a gép munkájának minőségének és mennyiségének.

13. ábra. Kühne-féle műtrágyászóró malom.

nak már jelentékeny választék áll rendelkezésére a műtrágyaszóró-gépekből is.

Nálunk még kevésbé ismeretek, különösen az újabb szerkesztésű s azért tán nem lesz időszerte, ha a manapság jobbaknak itelt ilyen szerkesztéssel megismerkedhetik a gazdaságköség, már csak azért is, mert épen e gépekre nézve meglehetősen elterő véleményeket lehet olvasni és hallani.

Mielőtt azonban az egyes gépek szerkesztési ismertése megkezdődne, néhány szóval fel kell említeni azok működési elvét és végzendő munkájukat.

A műtrágyák különböző nemei tudvalevőleg por alakjában hintettek szét a trágyázandó terület felszínre s különböző módon vagy ekével vagy borona illebe kultivátorral kevertetnek össze a talajjal. Nagyon természetes, hogy miután a trágyának hatáskait csak akkor fejthetik ki hasznossal, ha az egész területen egyenletesen szórtnak szét; a jó műtrágyaszóró-géptől az is lehet és kell

E sok, de méltányos kívánalmak mellett azonban viszont a gazdának is meg kell adni a lehetőségeit, hogy a gép jól és sokat végezhesen. Ennek pedig első és főkélléke az, hogy az elszórandó műtrágyát mindig poralukban adja be a gépbe s azonkívül szűres állapotban. Mivel a műtrágyák legtöbbsz huzamosabb fekvés után őszezáll, csomókká, nemrikan rögzöké tömörül, a gazdának nem szabad elmulasztani minden esetben a műtrágya állapotáról még a kiszórtas előtt tudomást szerezni; ha az nyirkos lett, lehetőleg kiszáritani, ha pedig darabos, rögzösse vált, elaprózni, elporlasztani.

Éppen ezért a műtrágyaszóró-gépeknek mintegy kiegészítő részét, hozzátartozó kellékét képezik a műtrágyaőrő-malomok, melyek egyik egyszerű s elég jól bevált alakját az 13. számú ábra mutatja.

E műtrágyaőrő-malom szerkesztése al a gép keretére erősitett garatból, melynek fenekekét két, egymással szemben forgó, sarlálukra

késekkel, karmokkal ellátott tengely van beágyazva. E tengelyek kései az összecso mosódott röpkét, gumókat szétáradarbolják és ágyurják az alattuk lévő rostely nyílásán. A rostelyon átesett darabok két egymással szemben forgó sima henger közé jutva, porrá őrlődnek s ily állapotban hullanak le a gép kiümlő vályujába.

Az őrlőszekertet keresztmetszetében a 14. számú ábra mutatja, hol a felső tengelypáron a zuzó-, tépkarmok, alul pedig az őrlő-hengerpar láthatók. A tengelyek csapágyainak mindégyike fölül oldalt erős nagyzatványkóson nyugszik azért, hogyha esetleg kő kerül a tengelyek vagy hengerek közé, az ott ne okozzon törést, hanem a tengelyek engedhessenek a nyomásnak, addig, míg a kő kihull közülük. Mind a négy tengely forgását a gép lendítő-kerekeinek tengelyére ékelt fogaskerek eszközi, ugyancsak fogaskerek-átvitelt E gépet *Kühne* Éde géppárosa készít mostanában.

Az összeállított, csomosodott műtrágyát tehát ilyen vagy ehhez hasonló géppel okvetlen fel kell aprítani s csakis poralakjában szabad azt a műtrágyaszóró-géphe tenni, mert másképp az egyenesen felszórás egyáltalán lehetetlen.

A manapság jobbak közé sorolt műtrágya-szóró gépek a következők:

melynek tengélyén az ellenkező oldalon *l* fogaskerek ül, mely viszont a *k* fogas-rudba kapaszkodva az *o* szekrényt eresztli le. Az itt jelzett részleteket a 15. és 16-ik ábrák mutatják.

14. ábra. Kühne-féle műtrágyaszóró-malom keresztmetszete

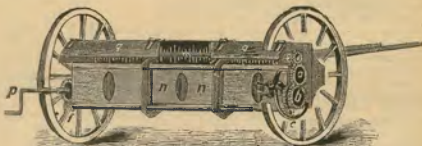
Az ilyen módon leeresztett szórószekrényt ezután megörlítik s ha meg akarják kezdeni a munkát, akkor az *r* emeltyűvel — lásd 16. ábra jobb oldalát — beakasztják a *g* csigakereket, melyek belekap az alatta levő *v* végtelen esziba, melynek tengélyén az ellenkező végén *o* fogaskerek ül. Ez forgásba hozza a közülmű se-

szárak műtrágya kiszórása biztosan és egyenletesen történhetik. A nyirkos műtrágyát is mindenesetre könnyebben szórja s bár többletben kísérlet az eredményezte, hogy a trágya nem szóródott el, sem össze sem gyurratott a forgópálcák által, mégis lehetnek esetek, mikor a nyirkos trágya ráragad a palczákra és a kiszórás egyenetlen lesz. Ez azonban csak kivételes esetekben fordulhat esetleg elő és nem ronthatja le a gép jószágát. Másik lényegesebb hiba az, hogy a szóróparatrágyát, mely szabadon felszik s mely megelhető mással hull le, még a kishöz való is elhordja s ezzel nagyon csökkentti az egyenletes elszórás lehetőségét. S ezért, bár az újabb illyenű gépeken már van szélfogó deszka, később időben nem fog teljesen kielégítő munkát végezhetni, különösen szász és jól megörlött műtrágyával.

Nálunk e gépet több géppárosa után is be lehet szerelni, többek közt *Kühne* E. mosom géppárosa, *Hoffner* és *Schrants*, *Umrath* és *Tarsa* stb. után. — *lf. Spornoz Pál.*

15. ábra. Schloer-féle műtrágyaszóró-gép előről.

16. ábra. A Schloer-féle műtrágyaszóró-gép hátulról.

A *Schloer-féle műtrágyaszóró gép*. Ez a már 1885 óta ismert, a magyar gazdák kezén is több helyen látható gép még ma is a legjobbakk közé sorolhatik. Legalább a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft 1895-ik évi nagy műtrágyaszóró-gép-versenyén győztesnek került ki 13 más versenytársa közül. Szerkezete, melyet a mellékelt 15., 16., 17. és 18. számú ábrák elég világosan mutatnak, áll a két nagy kerekre szerelt 2—2,82 m. széles *o* (15. ábra) szórószekrényből. E szórószekrény hátsó *n* fala (16. ábra) a szekrény oldalfalával együtt szilárdan áll a tengelyen, míg a szekrény alsó *o* fala a folytatását képező világos vas-

géllyével a szórótengelyt, míg a *h* végtelen csavar a már fentebb leirt módon a *k* fogaskereket fogja forgatni s ezzel az *o* szórószekrényt folytonosan és egyenletesen kezdi felemelni. A szekrény ezen felemelésekor a szórótengely pálcák kiszórják a trágyát a szekrény *n* falán keresztül, amint az a 17. sz. ábrában látható s a műtrágya gép a mögött lehall egyenletesen a földre. (18. ábra.) A kiszórandó

TAKARMANYOZÁS.

Rovatvezető: Csakó István.

Több luczernát termesztünk.

A luczerna távolról sem részsett nálunk, abban a méltóságban, melyet megérdemelt, ami abból vettünk ki, hogy míg az utolsó statisztikai összeírás szerint természetes kaszálóink

17. ábra. A Schloer-féle műtrágyaszóró-gép keresztmetszete szászrészében.

fenekélén együtt képezi a tulajdonképeni szórószekrényt.

Ez a részlet, melynél az *o* fal elő részén két *h* fogasrud látható, az *l* fogaskerek forgatása által fel- vagy lefelé mozoghat.

A tulajdonképeni szórókészülék a szórópálcák által sugárszerűen sírún teledugdosott műtrágyaképezi, mely a szekrény oldalfalával van ágyazva és forgását a nagy járókerékől kiinduló fogaskerek-közülműről nyeri.

A gép működése olyképp történik, hogy először is a mozogható *o* szekrényrészletet az *l* fogaskerek forgatásával leeresztik. A leeresztést a gép oldalán látható *p* forgattyúval hajtott *h* végtelen csavart végzi, azáltal, hogy az belekap a felette levő *i* csigakerekbe,

18. ábra. A Schloer-féle műtrágyaszóró-gép keresztmetszete a műtrágya kiszórása után, üresen, egészen fölemelt fenékekkel

menntiség szabályozására különböző nagyságu váltókerékek szolgálnak, melyekkel egyrészt a szórótengely forgási sebessége, másrészt a szórószekrény felemelkedésének gyorsasága változtathatók. A gépet egészében a 19. sz. ábra mutatja.

A munkaélv itt tehát abban áll, hogy a szórószekrény a gép járásra közben felemelkedik s abból forgó szórópálcák a műtrágyát mintegy kilapartva, kiszórják.

Amint a munkaélvből és a szerkezetből is kitűnik, e gépnél az előmúdos, vagyis a szórónyílás bedugulása ki van zárva, tehát a

19. ábra. A Schloer-féle műtrágyaszóró-gép működés közben.

mintegy 29 millió hektárra tehetőek, addig luczernánál csak 0,12 millió hektár, vagyis körülbelül $\frac{1}{25}$ -rész terület van bevetve, mint amennyi a kaszálóknál, pedig a luczerna nagyobb termést ad s takarmánya bizonyos szempontból fölülmúlja a kaszálókon termő takarmányt. A termést illetőleg az említett statisztikai összeírás a kaszálóknál 26 q., a luczernánál 44 q. átlagos szónatermést mutat ki hektáronként, vagyis a kaszáló hektáronkénti termése a luczerna termésének csak $\frac{50}{100}$ -át éri el, mi attól van, hogy míg a rétet évenként csak kétszer kaszálhatjuk, a luczerna 4—5

"kaszálást is ad, mihez még az is járul, hogy a luczerna nitrogénigénylő, mely gyökerei mint jobban állja ki a szárazságot s emiatt biztosabban terem, mint a rét."

E körülmények nagyon amellett szolgálk, hogy a luczerna természetesen jobban karoljuk föl, de Nyugaterágra példája is vonatkozna, mert ott a luczerna sokkal méltóbb helyet foglal el a takarmányövények között, mint nálunk, amennyiben pl. Franciaországban a luczernások területé $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ -a a kaszáló-területnek, mi nálunk — ha mi is ezt az arányt akaránk a luczerna s kaszáló talajterület között elérni — luczernáink megégszereződését vonná maga után.

Hogy a luczerna nálunk anyira hátrébb szorul és hogy különösen kevés szénát készítenk belőle, főleg annak az előfeltételnek tulajdonítható, melyet gazdánk a luczernaszána takarmányozásért s természetserűsége ellen táplálnak, amennyiben t. i. a fás száru szénáját a réti szénánál kevésbé táplálkó s kevésbé természetserűnek tartják, minőlfogva felek csak oly állatokkal vélik etethetőnek, melyek kevésbé természetserű táplálék őrök be. Nézzük csak, hogy ezek a vélemények indokoltak-e.

Valamely takarmány tápértékét első sorban a nitrogéntartalmu alkatrész mennyisége állapítja meg, ebben pedig főlőlmű a luczerna nemcsak az összes nempillangós takarmányövényeket, ha — kevés kivétellel — a pillangósakat is, sőt a luczernaszána nitrogéntartalomban még a gabonamagvakkal (a buzát és rozst kivéve) is kiálja a versenyét, többiét azonban csak akkor, ha gondosan készítjük, mert máskülönben nagyon sok levét meg veszendőbe, melyek pedig legértékesebb részei a luczernaszának. Ugyanis hozzávetőlegesen fölvehetjük, hogy a javában virágzó luczerna fele rózsá szárából, másik fele pedig levelek- és finomabb ágakból áll, és hogy utóbbiakban létszámát több nyra fehéjére, van min a szárában. Mintz és Girard pl. két luczernaszánát vizsgálva a következő százeleket találták:

	I. száru levél stb.	II. száru levél stb.
mennyiség	49 20 50 80	47 63 52 37
ny. fehéjére	9 56 20 98	8 23 20 89

A levelek és finomabb ágak tehát még a hüvelyes magvakat is megközelítik ny. fehéjében s ez szükségeses, hogy szána-készítés alkalmával különös ügyelettel legyünk arra, hogy a levelek el ne szóródjanak, amit úgy érünk el, ha a rendek forgatását és gyűjtését harmathas eszközöljük, mert máskülönben megeshetik, hogy luczernaszánánk majdnem teljes veszté tápértékétől.

A fás száruk és a levelek (és finomabb ágak) sulya közötti arány elől jó tájékozhat minket arról, hogy mennyire sikerült a luczernaszának; szintugy ezen arányból ítélhetjük meg vásárlás alkalmával, hogy mit ér a megvételre ajánlott luczernaszána. Ugyanis a kifogástalan luczernaszánánk körülbelül felét, vagy csak valamivel nagyobb részt tesz ki a fás száruk s így mind több fás száru van a luczernaszánán, annál kevesebbet ér az.

A száruk csekélyebb tápértéke különben nemcsak csekélyebb fehéjértárlalmuktól, hanem attól is származik, hogy a száruk fehéjére, valamivel csekélyebb mennyiségben emészthető mint a levelek és finomabb ágak, mert míg a nitrogéntartalmu anyagok ömlesztetősége a levelek- és finomabb ágában mintegy 75-80%, a fás száruké csak mintegy 70%. Ez a különbség azonban — mint látjuk, — nem felel meg s a mellett tanusodik, hogy a luczernaszánánál a fás szárnaknak is aránylag nagy takarmányértékűt van.

A luczerna tápértéke azonban nemcsak az emlelt körülményektől, hanem — mint minden szárlakarmány — a föld, a föld, a földes főköt stb. is függ, de mitán ugyane

tényezők a réti széna értékét is hasonlóan befolyásolják, nem szükséges, hogy részletekbe bemenjünk. Ebben megemlítenk csak a következőket: a) az idősébb luczernások többnyire nagyon gyomossak szoktak lenni s hogy a gyomok igen csökkentik a luczerna tápértékét, mert megközelítőleg sem tartalmaznak annyi fehéjért, mint a luczerna.

De hogy bevezető soraim fonálához visszatérjek, hasonlítuk csak össze a luczernaszánát a réti szénával. Allag tartalmaz százelekköb:

	luczerna r. széna luczerna 1906 v. kevesebbet
em. fehéjért . . .	9 4 5 4 +4 0
szirt . . .	1 0 1 0 —
szénhydrátot	28 3 41 0 —12 7

E szerint tehát nagyjában azt mondhatjuk, hogy a kérdéses két szénaféle körülbelül egyenértékű, mert a fehéjért többnyire háromszor annyit érnek szoktak tekinteni, mint a szénhydrátot.

Nézzük most az utolsó statisztikailk észírás alapján hektároinkat mintálagos természetekkel mennyi tápanyagot nyertünk a luczernával s mennyit a réti szénával. Ugyanis hektároinkat nyertünk kg-ban:

	luczernával r. szénával luczernával többet
em. fehéjért . . .	413 140 273
szirt . . .	44 26 18
szénhydrátot	1245 1068 179

E rovatban foglalkoztam már a fehéjért- és főtannagóval, hangsúlyozva azt, hogy állatgyógyászati és gabonatermesztési vizsgálás első sorban fehéjértéskülföl vizsgálás emiatt oda kell iparkodnunk, hogy minél több fehéjért legyen, valamint: hogy a fehéjért annyire lehet, saját gazdaságban állítsuk elő, mert így rendszerint olcsóbban jutunk hozzá, mint vásárlás által. De éppen fehéjértéskülföl ezt a sok orvosságnyelvnyel sem tudjuk annyira s így természetesen inkább a luczernával. Először átkutatunk pl. azt mutatja, hogy hasonló talajterületen körülbelül háromszor annyi fehéjére tesznek a luczernával szert, mint a réti szénával. Egyébiránt hasonlítuk össze a luczernát hármínó takarmányövényvel, egyiknél sem fogjuk tapasztalni, hogy a luczernának a talajterülethez viszonyított fehéjértéskülföl elérmé, mert az a vörösbere is, mely pedig minden tekintetben legközelebb áll a luczernához, meglehetősen messze mögötte marad. Ezért kell oda törekednünk, hogy a luczernának mind nagyobb teret adjunk, és hogy az előrehaladtabb nyugatot követte, helyesebb viszonyba hozzuk a luczernatermesztés területét a természetnek a természetnek, é. p. nem a kaszálók megkeveséltése, mint inkább a luczernások növelése által.

Ezt a tanácsunkat különösen a kisgazdákknak kellene megszívlelnök, mert azok alig késztetnek luczernaszánát, mitután rendszeren csak a nyár elején s tartományok luczernaszánát, ezért éppen a kisgazdákknál lenne a luczernaszánák nagy jelentősége, mert azok sok szármak szoktak etetni, azt pedig a fehéjében gazdag luczerna sokkal jobban javítja, mint a rétszéna.

Nézzük meg végül, hogy mennyire indokolt a luczerna természetserűsítéséről táplálki vélemény. Azt nem lehet elvitatni, hogy a zölden etetett luczerna néha fölhasználja az állatokat, de a szénáról nem mondhatjuk ezt s dacára ennek mégis főleg csak zölden szoktak a luczernát etetni, valószínűen azért, mert a szénakészítés a levelek elsősorúda miatt némi nehezséggel jár. Pedig a luczernánál inkább a szénára kellene a szilvapatot helyezni, részint mert az teljesen ártalmatlan s természetserűsítésben nagyon megköszílti a rétszénát, részint mert nem annyira nyáron,

mint inkább télen szenvednek fehéjértárlan. A luczernaszánát hátra lehet minden állattal etetni, de különösen jó szolgálatot tesz az a fejteheknek és hizálattok etetésénél, mert ezen állatok rendszerint kevesebb kereskedelmi takarmányára érök be, ha a rétszéna helyett luczernaszánát kapnak, miáltal előbbé válik a tartásuk; de nagyon jó szolgálatot tesz a luczernaszána a lovak és jürökörök etetésénél is, mert pl. a francia hadsereg föl eszközlő etési kísérletek az jutatkok, hogy a luczernát tartott lovak jobbról maradtak, mint a réti szénát tartottak. Eszerint lehet általánjban nagyobb része ép oly jól vagy jobban értékésíti a luczernaszánát, mint a rétszénát, s főleg csak a növényekállatok azok, melyeknek ezidőre a rétszénát adni.

Ezért ne hanyagoljuk el a luczernát, sőt ellenkezőleg legyen meggyőződés, hogy közgazdasági szempontból az összes miveleti takarmányövények közt a luczerna a legfontosabb.

RÓDALOM.

A szarvasmarha tenyésztése és hasznosítása, különös tekintettel a tejgazdaságra. I. és II. részk. (Irtá *Sierbn* János. Megjelent a Franklin-Irsultu "Falusi könyvtár" című kiadványában. Ára 50 fillér.)

Sok szó és emeljük ki mindjárt, elismerő szó esett a most folyó földművelésügyi vita alkalmából az állattenyésztés- és az azzal kapcsolatos kérdésekről, amelyek a kormány az utóbbi években fokozott gondoskodással részesít. Azokról a jelentékeny eredményekről, melyek állattenyésztésünk terén koronáztak, e lapok közlésén csak a közelmúltban számoltunk be igen részletesen, parázmást vonva az 1894 ik év XII. L-czikk életbőletítése előtti állapotok és jelenlegiek között, amelyeknek egyik legörvendetesebb jelensége az, hogy a kistenyésztők körében is kezd a rendesebb állattenyésztés terét hódítani, ami nem csekély eredmény, ha köztéplünk konzervatív hajlamait figyelembe vesszük.

Kétségkívül érdemelt tudható be bárki-nek is, ha az állattenyésztés terén eredményeket tud felmutatni, de bizonyára könnyebb ezt elérnie a szükséges anyagi és értelmi képességekkől leíró nagytényszerűk, mint az anyagi eszközök és szakismeret híán levő kistenyésztőknek, pedig végeredményben az kell, hogy a czélt képezze, hogy a kisemberek kezében levő kistenyésztés fejlesztesse minél magasabb színvonalra. A ki ennek érdekében bármily keveset is tesz, hasznos feladatot teljesít.

Az állatoknál előszeretettel a tenyésztéses és fölalkalmazás kedvelők köréplünkben igen erős, de nem czélulatos. Azt a különbséget kell tehát a mi kistenyésztőinkkel megérteni, ami az állattartás "és tenyésztés" között van s meg kell ismertetni a kettő közötti különbségneg pénzértékben kifejezhető lényegit s akkor a luczernát valószínűséggel feltehető, hogy kistenyésztésünk a kívánatos irányba fog terelhetni.

Ez nem könnyű feladat s erre csak oly ismereti vállalkozhatik, aki a tárgy szakszerű valamit emellett a közép eszjárású, gondolkodási módját és nyelvrékletét is ismeri s mondaniavalóit oly alakra ölözletni tudja, hogy azokat, akinek számára könyvét irta, az abban foglaltak helyességéről meggyőzni is képes.

Erre a feladatra vállalkozott *Sierbn* a fent megnevezett műve megírásával, amely speciálitert a kistenyésztők igényeichez mérten tárgyalja mindazt, ami a szarvasmarhatenyésztés keretében tartozik. Így irányu nő már több is megjelölés a könyv kiadásán, s mely magzát a tenyésztés lényegét elfogadhatók alakban és módon tárgyalja, de nézetünk szerint

nincs egy sem olyan, mely oly meggyőzően kidomborítja azokat a mozzanatok, melyek a tenyésztés hasznával való biztosságot hidal. Ez pedig mint előbb is hangsúlyoztuk egyike a legelső kivánalmának, mert a kitenyésztési és helyesebb irán. Kérvételére is az eddig megskotmódolt való előtérre csak az elérhető haszon valószínűvételével lehet rábírn.

A szóban forgó mű szakszérien és jól van megírva. Az első rész tárgyalja a tenyésztés fontosságát általánosan és gazdálkodási szempontokból, ismeret a szervezési termesztrajzát, kiemeltet a különböző szervez. marhafajtákat, az állatok gondozását a tenyésztés körüli eljárásokat. A tenyésztéssel kapcsolatosan magyarázat és érthetővé teszi az 1894. évi XII. T.-czik által létesített tenyészterületek fontosságát, amelyeken czélja az egyöntetű anyag előállítását az értékesítés előmozdítására. A második részben foglalkoz Sierban a tulajdonképpeni hasznosítás kérdésével e előre bocsátja a takarmányozás és trágyakezelésre vonatkozó tudnivalókat, behatóan ismerteti a tenyészállattenyésztés, hizlalás és főleg a tejtermelés körébe tartozó tudnivalókat. Mindezt röviden, szabatos és könnyen érthető módon.

Igen hasznos tartjuk, hogy a szerző a Tejgazdász című fejezetben a tejkezelés ismeretét is nagy gondot fordított és egyben a tejszövetkezetek fontosságát és előnyeit vizsgálva, azaz mikénti létesítésére is kellő utbaigazítást megadta, mert a rendszeres tejtermelés felkarolása napról-napra nagyobb tért hódítván a kisgazdák körében, igen szükséges egyrészt, hogy nekim módosítsák a helyi tejkezelési ismereteken elcsúsztatás, másrészt pedig, hogy felkésztessek bennük a szövetkezetek alakítására való hajlam.

Ohajtjuk, de reméljük is, hogy Sierban műve a kitenyésztők körében minél nagyobb számban elterjedjen s hasznos szolgálattal tesz a magyar állattenyésztésnek mindenki, aki a művet terjeszti s a kisembereknek hozzájáróttóvá teszi.

J. P.

LEVÉLSZEKRENY.

Kérdés.

132. kérdés. Micsoda rendelet határozza azt meg, hogy újabban a Bécsebe szállítandó loált hátrányok szállításhoz nem elég, mint eddig volt, a járat-levél (magyarul passzusz), hanem a járási állatorvosok kell egészíteni bizonyítványt szerzeni, ami ha az távol lakik nagy nehezéggel jár. Mi ezen intézkedések az oka? P. B.

133. kérdés. A kezelem alatt lévő birtokban a juhnyáj közt a kergeség oly hirtelen jön a szegény állatra, hogy pár órai kínolás után elpusztul. Kutatva az okát, fölismerettem az állatot és a fejében találtam több fehér férget, egy nagyobb példányt beküldök. Kérdem, mi ez s hogyan gyógyítható? R. E.

144. kérdés. Kezelem alatt álló tehenezetben a múlt év folyamán több tehén zúd hazemutól felvívódott, a felvívódás végső stádiumában tróchantrózis, ami fő orronatam vezület. Két farbanál a seb begyógyulása hosszasan tartott, de később jól begyógyult és mint mind a kettőnél, azonban a hét folyamán egynél a seb gyenedezni kezdett és a szurt seb nagyrészből a bőr ismét ártott. Kérdem, mit it a baj s mi a gyógykezelési mód? N. A.

Felelet.

Leült hátrányok szállítása Ausztriába. (Felelet a 132. számú kérdésre.) A Bécsebe szállítandó loált hátrányok (rissz hullaszállítá-

nyok) bizonyítványairól a földművelésügyi miniszternek 75500/898. sz. rendelete intézkedik. Ebben a rendeletben a nevezett miniszter közölte azokat a megállapodásokat, melyek az állatok, állati nyersanyagok és ragály-fogó tárgyak forgalmának szabályozása iránt Ausztriával létrejöttek. Ezek szerint: „Rissz hullaszállítványoknak oly bizonyítványokkal kell ellátva lenniök, melyek igazolják, hogy az illett állatokat *haldégségi* állatorvos élő állapotban és levágás után szabályszerűen megvizsgálta és egészségeseknek találta.”

Meg kell jegyezni, hogy hatóságok állatorvos nemcsak a járási, hanem a kör- vagy községi állatorvos is, tehát ilyenek bizonyítványával is lehet a kérdésre leült hátrányokat Bécsebe szállítani.

A juhögöly. (Felelet a 133. számú kérdésre.) A beküldött elődsi a juhögöly (*Oestrus ovis*) álcája, mely a juhok orrának melléküreibeibe, főleg pedig a homályüreibeibe élősök. A legvalószínűbb juhögölymájstól októberig a lombos vagy cserjés helyeken legelő vagy ily helyek közelében lévő ólakban tartózkodó juhok orrának környékére és nyílásaiba lerakja petéit, az ezekből kibúvó álcák fölfelé vándorolnak az orr melléküreibeibe, hol tag 12 hétig marad. Ezen idő múlva tehát maradványtől anyagcsúsig kifelé vándorolnak és vándorlásuk közben az orr melléküreinek és magának az orrnak súlyos hurutját idézik elő. Amint az orrürögéből kikerültek, a földben vagy alomban behatóan károgat, a bábokból körülbelül hat hét múlva kilep az ivarérett ögölylély. A súlyos hurut rendszerint gyógyulást vezet, az esetek kisebb részében azonban az ür-berühöz az agyvelő megbetegedése utaló tünetek (rendellenes járás, tompultság, esetleg kénszermozgások) jelentkeznek, melyek néhány nap alatt, olykor már 3-4 nap múlva mulva halálra vezetnek.

A bántalom gyógyítása tekintet arra, hogy az állatok főképpen a bándólyüreikben tartózkodnak, csak oly módon eszközölhető, hogy a homloküreg megnyitása után beléje az álcák készüzetnek, vagy pedig a nyíláson keresztül a homloküregbe elődsiellenes szerek (benzin, terpentin stb.) öntetnek be. Ez azonban csak kevés juh megbetegedése alkalmával véhető keresztül. Az orron keresztül akár behelhetet, akár befecskendezés által bevitt szerek, mert nem jutnak el az orr melléküreibeibe, hatástalanok. Tömeges megbetegedések alkalmával legcélszerűbb azokat az állatokat, melyeknél az agyvelő megbetegedése utaló tünetek jelentkeznek, levágni. Igyeztlen kívül zenkivül a juhnyáj befürdőzést megakadályozni, az állatot, hogy a bábok juhok által püskölés közben kiküldök álcázzák az alomról felszedve elégtük, hogy belőlük ögöly-legek ne fejlődjenek, másrészt pedig azáltal, hogy a juhokat oly legelőkre, melyeken a ögölyök repdesni szoktak, csak reggel és este bocsátják, vagy ha az a helyi viszony megengedi, ily legelőkre a juhokat egyáltalán nem bocsátják. A juhok székletét, azokat valamely kellemetlen szaga anyaggal, (kátrány, szarvaszervolat stb.) való bekénese csak kisebb juhfalakban eszközölhető és akkor sem egészen biztos hatású.

Dr. M.

Talgyoképződés haldérszúrás helyén. (Felelet a 134. számú kérdésre.) A haldérszúrás helyén talgyoképződés és felülés azért következik be, mert a szurási esztorna mélyébe vagy kívülől szór, vagy szenny, vagy pedig a bándóly talgyoképződés kerültek és ott genyenedést tartottak fenn. Ennek dacára a szurásnak megfelelően a borseb begyógyulhat. Míután azonban a borseb begyógyulása következtében a mélyben képződő geny nem fojtható el, a szomszédos szöveteket beolvastotta és végül a bört is ártotta. E sz kezeltés mindenesetre állatorvosra kell bízni. A bántalom kétféle vesztely rejt magában,

amennyiben a genyenedésnek a hashátyjára való átterjedése következtében geny hashátyjára gyűlés és ennek következtében ellullás állhat be, vagy pedig a hosszantartó genyenedés következtében összeforrás jön létre a szurási és a hasfal között, mely aztán makacs emésztési zavarkot von maga után, zenkivül pedig az ily állatok alkalomatán könnyen fúvódnak fel.

Dr. M.

Az egyesületi tanács ülése.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tanácsa í. hó 20-án gróf *Desseffy* Aurél elnöksége alatt ülést tartott, amelyen elsősorban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetek” hadsereg-szállítási ügyében a kereskedelmi és iparkamara elhangzott interpellációval foglalkozott.

Bujánovics Sándor alelnök, mint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetek” igazgató-székének tagja, felvilágosított ad a szövetkezetnek a hadsereg ellátására illetve a hadsereg részére igényt szállítással körül eddig kiküldött eljárásról, szükségességnek tartja ezt azért, mert ez az eljárás a kereskedelmi és iparkamara ülésében felszólalás tárgyát képezte.

A hadsereg ellátása a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetek”-nek egyik sarkalatos feladatát képezi. A szövetkezet alapszabályainak I. 8-ában világosan ki van mondva, a szövetkezetek czélja: a hadsereg szükségleteinek közvetlenül a termelőktől vásárolt terményekkel való ellátása.

A Szövetkezet megalkulása óta szakadatlanul azon fáradozik, hogy leküzde a nehézségeket, a kitűzött czélt minél nagyobb mértékben megközelítse, és ezen fáradozásai annyiban sikeresek is amennyiben fokozatosan évről-évre növekszik a termény mennyiség, amit a szövetkezet közvetlenül a termelőktől a hadsereg részére szállít. 1899-ben a Szövetkezet 103.000 métermáza rozs és zab szállítást vállalt el és ebből 68.000 métermáza maga szállított. Hogy a szövetkezet az elvállalt szállításkat zavartalanul lebonyolíthassa, a hadügyi kormány által elfogadott szállítási összetételben áll el az elvett szállítástól a termelőktől be nem szereshető bizonyos részét átengedi és velük kiegyenlítéseket eszközöl. Ezek az átengedések és kiegyenlítések azonban mindig az *eredeti feltétel* mellett történnek és minemnek *nyeresékedésnek*, vagy *proviszió szerzésének* összetöke. Különböz. Szövetkezet feladatának tekinti szervezetenként a tökéletesebbé álló adahatni, hogy a jövőben lehetőleg az egész szállításra elvállalt mennyiséget közvetlenül tagjaitól, illetve a termelőktől szerezzze be és szállítsa.

1899. évi június havában a Szövetkezet a hadügyi minisztériumtól rövid uton rossz szállításra közvetlenül nagyobb megbízást kapott, mely megbízásnak ellátására után *Magyarok* híre következtében a rozs ára rohamosan emelkedett. Míután az ellátást ír (8 ft 30 kr.) és a piacsi ár közt már alig volt annyi különbség, amennyi a költségek fedezésére okvetlenül szükséges, a tagok és termelők ajánlatát pedig részben az idő rövidsége, részben az aratás bizonytalansága miatt beszerzeni nem lehetett, a vezérigazgató, nem hogy a Szövetkezetnek nagy veszteséget okozott, a szállítást nagy tözsdé kötelességek fedezte. Ez kivételesen megtörtént és az igazgatóság tekintve a kényserhelyzetet, a vezérigazgató eljárását tudomásul vette, de egyáltalán utasítást adta, hogy a jövőben ily intézkedések történének, hogy a szállításra elvállalt mennyiségek főleg a termelőktől szerezzék be és szállítsák.

Különböz. Szövetkezet ilyenmő tözsdé kötelességek nem szokott csinálni csak tényleges vételeket és eladásokat köti a tözsdén és ezeket is csak a tagok megbízásából. A tagoknak papir-

határozatát a vidéki kereskedelem érdekeire nézve sem indokolhatón, sem pedig gyakorlatilag egyáltalán nem tartjuk, sőt inkább alkalmasnak arra, hogy egyébként is a kereskedelemi ügyekben és különösen az iránti igazgatóságunknál a különféle gabonajuttatók és elemek által sok esetben félrevezetést és becsapósságot szolgáltathat elég alkalmat. Azt pedig, hogy az 50 kg.-os súlyosság alkalmazása a vidéki, egyáltalán a kisgazdák körében általános elterjedés nyelven, hiszen is kétségtelenül van meg is jósolhatjuk, hogy az általános elterjedést sokban meg fog állítani. Lakosságunk kedelmünk meg mindig a régi súlyviszesség iránti tétérnk, sőt így fog lenni a jövőben is. Vidéknél kisgazdaközönőség, a m. m. súlyviszesség iránt is kezdetben igen bizalmatlan volt s abba magát igen nehezen élte bele. Jelenleg azonban azzal teljesen megbarátkozott s ezen súlyviszesség teljes ismeretében és jártasságával alább az országban erősen ragaszkodik hozzá. Ugyanakkor nemcsak ezen súlyviszesség használatát jelenleg, de mindenesetre használni fogja a jövőben is, de viszont kereskedőink is, eléggé ismerve kisgazdaközönőségünk a régi súlyviszességhez való ragaszkodását, vele ügyeltek jelenleg is ezen mérték szerint bonyolítani le. A tözde-tanácsok elhatározása az, hogy az 50 kilogramm súlyviszességre a legnagyobb mértékben fel fogja élesíteni a bizalmatlanságot és megfogja bojgítani a gazdák által megszokott és magukat abba teljesen bele is éltt érzészt, ami mindenesetre kereskedőinknek és legközelebb a kisgazdaközönégnek fogna ártalmára lenni. Mindezekkel fogva részünkről is ragaszkodunk a *mír súlyviszesség* egy részének, az *50 kilogramm súlyviszesség* és teljes készséggel járulunk hozzá, hogy a tözde-tanács határozatával élethez állítsunk 50 kg.-os súlyviszesség a kereskedelembe hatályon kívül helyezésükre. A „Veszprémegei Gazdasági Egyesület” nevében dr. *Óváry Ferencc* alelnök, *Nagy Iván* igazgató.

Magyar természetbarát párti kiállítás elmarad. Híleték, helyről értesítés alapján a napokban közöltük azon hírt, hogy Dupuy francia földművelésügyi miniszter a párti kiállítás t. m. kir. kormánybiztosával tudatta, miszerint a magyar szarvasmarha a párti kiállításra be fog bocsátatni. Bármenyire megnyugtató a francia kormányt az ezen elhatározása, mely által egyáltalán állategészségügyi rendszert voltán is elismert a földművelésügyi miniszter tájékoztatóján azon körülményekről, melyek szarvasmarhák — az alábbiak szerint — méltó alakban való bemutatását nehezítik, Lukács Béla kormánybiztos kénytelen volt tudatni, hogy figyelemmel az idő előrehaladására, valamint azon körülményre, hogy az állategészségügyi párti megfigyelés alá vonatának, a Budapestre és innen Parisba való szállással együtt három hetet át rendszeresen nem volnának gondozhatóak és végül a június hó 7-én megnyitott kiállításig nem volnának jó állapotba hozhatóak, amint azt tenyésztők érkei s a párti bizottság fordítását nagy anyagi áldozat megkövetelő, a szarvasmarhakiállításnak Parisban leendő bemutatását elejtette.

Országos mozgalom a tojásrésztelés szabályozása érdekében. A falsú szövetkezetek által élt félrevezető eredmények után a földművelésügyi kormányzat a tojásrésztelési szövetkezetek létesítését határozta el s e végül *Fischer János* az állategészségügyi osztály főnöke, az ügyben a múlt hónapban egy nagy értekezést hívott össze Temesváron, ahol a szomszédos megyékbe is mintegy 50 tejszövetkezet képviselői megjelentek és a tojásrésztelkezetek megalkatását elhatározták. Miután a tojásrésztelési szövetkezetek által összegyűjtött tojásmennyiséget a kormányzat igen kedvező feltételek mellett korlátlan számban elhelyezni sikerült, előkezelt az idő szövetkezetek üzembe vételére. E előzől f. hó 18-án Temesváron az alakuló gyűlés megtartott, melyen jelen voltak a kormány képviselőiben *Pirkner*

János, *Sierbán János* és *Hrebay Emil*. Az ülésen megjelent *Blaskovics Ferencc* országgyűlési képviselő, *Nagy György* királyi tanácsos, *Freszt M.* alelnök, *Krauszhar* Károly tiszteletes és még többek, *Fischer János* elcsatolt a mozgalom nagy fontosságát és életérőveltségét s a tojásrésztelési alakítását azonnal megindítani ajánlotta. *Hrebay Emil* felvilágosította a tojásrésztelkezetek alakításával és felügyeletével. A folyó hóban az alábbi közzétek ben alakították meg a szövetkezetek: *Biléd*, *Gyertyámos*, *Grábucz*, *Zsombolya*, *Nagy- és Kis-Tószeg*, *Szt. Hubert*, *Szentlőrinc*, *Charlyev*, *Nagy-Osny*, *T-Teremia*, *Kis-Komlós*, *T-Szőcsény*, *Nagy-Zsám*, *Moravicza*, *Stamora*, *Móriczsföld*, *Királykegye*, *Gyarmata*, *Merczifalva* és *Orczyfalva*, a jövő hóban 30 közzétek s azután pedig folytatólagosan, mindaddig, míg a delvidéknél rendszeres hálózatban legalább 400 szövetkezet létesítettik. A tojásrésztelési-feltelek Eristen tehát megvalósítjuk, hogy ezen a szövetkezetek ereje szintylo impozáns nyilatkozatok meg, mint eddig azt más téren tapasztaltuk.

Impregnált takarmányrépa. Szászországban érdekes kísérleteket tettek a takarmányrépa csirázó energiájának fokozása érdekében, melyek a következők: *Guarier* és *Tarant* valamelyikük és répaanyagtermékek következtében szólnak be: A répaanyag forgalmában a magdeburgi szókványon honosodtak meg, melyek megkövetelik, hogy a normális mag 110 szeméből legalább 80 csirázó szem és 150 csira keljen ki 14 nap alatt. Normális viszonyok közt ezt az eredményt körülbelül 15 szemű csirázó magból lehet elérni, valamint 10 nap lejjük is bizonyára érdekelni fogja a gazdát, minő eredményt értünk el az ilyen maggal, miután szabadalmazott eljárásunkkal impregnáltuk: Impregnált takarmányrépa 6 nap csirázatás után csirázott, javított vörös hosszú Mammutnál 90 szem 217 csirázó mag, javított sárga hosszú Elefántnál 86 szem 190 csirázó, valódi sárga olajbogyó alakú óriásnál 96 szem 241 csirázó, javított vörös eckendorfi hengerél 93 szem 221 csirázó, javított sárga eckendorfi hengerél 91 szem 251 csirázó. Impregnált czukorrépa magból a „Victrix” 92 szem 262 csirázó. Amint e számok is mutatják, abban rejlik a fő eredmény, hogy az impregnált répa mag 8 nap után általában több csirázó magot és több csirát nyújt, mint a nem impregnált répa mag 14 nap alatt, vagyis jobban mondva, a csirázó energia az impregnálással annyira fokozatik, hogy a csirázás 5—8 nappal előbb fejeződik be, mint a közönséges répa mag csirázása.

Ugyanakkor a veteményrésztelési és földelő szövetkezetek. Hazánk erdélyi részében, különösen Alsó-Fehér, Beszterce, B-asso, Hunyad, Küküllő, Maros-Torda, Szeben, Torda-Aranys, Udvarhely, valamint a Hunyad általánosan Arad és Krassó Szőrény megyéknek különösen gyümölcs-termelése az utóbbi időben erős lendületet nyert, melynek okait tekintve, hogy ezen nyers terményünk egy minőségére, mint mennyiségére nézve a legtöbb nemcsak hazai, hanem külföldi termelőveldekkel is kiállja a versenyt. Azonban a gyümölcsök ana részét, mely nem hozható piacra, mint első osztályú kifogastalan minőség, a legrikább esetben dolgozza a termelő egy fél, vagy azt megfőltő árán értékesítse, miután továbbá kész és értékesítési gyáraink meg nincsenek, így nagy mennyiségű gyümölcs egyenesen vesszendőbe megyen. Hiszen köztudomású, hogy a gyümölcsök a veteménykonzervek bevitelre hazánkban már nagyon jelentékeny pénzösszeget tesz ki, holott bátran kivételnek lehetne. Ezen körülmények miatt tehát tekintettel Hunyad megye gyümölcs-termelői gazdalközönégére — mint már említettük — egy gyümölcsrésztelési szövetkezet létesítését vette terbe. A most kibocsátott aláírás felhívás értelmében a szövetkezet

czéjja: az elsőrendű gyümölcsöket nyersterményekként, a többi gyümölcsféléket azonban, valamint a veteményfajtaikat is, gyárilag és szakszerűen feldolgozza értékesítés, még pedig azáltal, hogy a gyümölcsök a pártiság alá; esetleg kiállításokat rendez, melyeket egy részéből idő- és alkalomból képest, a termelők között, kisebb-nagyobb díjakat kiosztani. Megerősödés, később, alkalmas más központban is, szükséges képest, föltelepeket lehet létesíteni. A létesítendő szövetkezet czíme: „Transylvánia” erdélyi gyümölcs- és veteményrésztelési és feldolgozó szövetkezet. Székhelye: Déva, Hunyadmegye. Alapítója: Egyelőre 4000 darab á 50 korona értékű részvény, vagyis összesen 200000 korona vétett számbatása, mely három részletben lenne befizetendő és pedig: 20 korona 1900. május hó 1-én, 20 korona 1900. június hó 15-én, 10 korona 1900. augusztus hó 1-én. Szavaltatás: Az aláíró illetve résztes csak a részvény név szerinti erejű részvétel. A közelebbi részleteket az április végére egybeahyandó alakuló közgyűlés fogja meghatározni. Érdeklődők és a szövetkezetbe belépni óhajók a szükséges aláírás ut. „*prof* Bethlen Miklós főispán Déván” cím alá kérhetik. Az eljegyzott mozgalom, természetesen ajánjuk a gazdalközönég figyelembe s legjobb reményekkel vannak eltelve az iránt, hogy az ország népszót, hasznos és üdvös hivatást fog teljesíteni.

A magyar kivitteli és csomagzállási részvényszerűség figyelemmel a gazdalközönég, hogy az alábbi névűk anyai termékek a következők körülbelölésére arában hajlandó kiváltani módosított Budapestben, Borka-bogyó, egészséges, száraz, rostalt, ára mintegy 10 korona. Buzdabogyó, szép, fekete, tiszta, ára mintegy 24 korona. Barackmag, keserű, feltölt, ép, ára mintegy 60 korona. Csipke-bogyó, piros, mag nélkül, ára mintegy 50 korona. Cseresznye- és meggyzár, szárított, zöld, ára mintegy 70 korona. Dió, egészséges, száraz, ára mintegy 30 korona. Dió, zöld, héja, szártalan, ára mintegy 16 korona. Dió zöld levele, szártalan, ára mintegy 20 korona. Dinnye-mag, (sárga dinnnyé), vegyes, ára mintegy 50 korona. Hüvelyes paprika, egészséges, száraz, válogatott, ára mintegy 80 korona. Mákfej zöld, mákostul, ára mintegy 30 korona. Tökmag szárított, rostalt, ára mintegy 16 korona.

Jahalláb földművelés-iskola. A *gróf Kun Kossárd-féle* EMKE. alapítású székely földművelés-iskola ez évben tartomra meg tisztes évfordulóját. Az erdélyi részeken eme fontos gazdanevelő iskolája, a földirtokos osztályának már számos és igen bevált végzett tanuló szolgáltattak ki. Hazánkban ezen legnagyobb és jó hírnévrekké örvendő minta-bereendezési földművelés-iskola a földművelésügyi kormányzat és az EMKE. értekezési és támogatásán kívül, főleg *Gáspár József* igazgató pártalan tevékenységének köszönheti mai állapotát.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum látogatottsága. A m. kir. mezőgazdasági muzeum, mely ez időszert a Kereszeti 72. sz. házban van elhelyezve, múlt év december hó 3-ától fogva hármas végéig 77.71 látogató tekintette meg; ebből év december hó 28-ától, január hóra 32.990 és február hóra 26.417 személy; a látogatók napi átlaga december hónapban 1170, januárban 1268 és februárban 1148; ami a közönségnek a muzeumnál szemben folytonosan fokozódó érdeklődéséről tesz tanuságot. Örvendestek jelezte, hogy látogatás egy tekintélyes része vidéki kisgazda volt, valamint az, hogy a muzeumot tanáraink vezetésével mellett több tanintézet tekintette meg.

Pártlunk a hazai párt. Haidecker Sándor sodronyszerető, fonat- és kerítésgyártó, ezen a legújabb és legczélzesebb gépekkel felszerelt gyárléte (Budapestben, Üllői út 48 sz. az Üllői

kaszárnya átellenében) olyan izléses, szép és tartós sodronykerítéseket készít jutányos árák mellett, hogy valóban teljesen felesleges válik ezen czikkért külföldre küldeni a pénzt. A gyártelepen levő kert körül felállított mintagyűjtemény érdemes a meglátására.

A hol fátalepek és fatárgyak a nedveségnek és a zivalarnak ki vannak téve, ajánlatos hogy aztal előbb *Avenarius szabad. Carbolinum* kenjék be. A carbolinum bevásárlásánál azonban ügyelni kell, mert ezen név alatt igen sokféle csekély értékű készítmény van forgalomban, melyeknek az a czégyeje, hogy olcsó. Ezen sok rossz és hatástalan preparatum szélessége teszi, hogy esakis Avenarius 25 év előtti felállított eredeti szabadalmazott Avenarius Carbolinumot használják. Az Avenarius R. Carbolinum gyára Amstetben (iroda Bécs, III.) szivesen szolgál az érdeklődőknek prospektussal és elismoró-velekkel.

NYILTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

kén-savas-káli. kén-savas-ammonit,
kóvasavas-káliit,
(dobhanytrágyázásra)

kénport,
(legfinomabb — 78% Chancel oidium ellen)

rézgálicot, 98
99%
legelőcsöbben szállít a

„HUNGÁRIA“
MŰTRÁGYA, KÉNSAV-ÉS YEGYI IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSÁG
BUDAPESTEN,
V. KER. FÜRDŐ-UTCA 8. SZÁM.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában az *Ujfalvi Uradalom Üzleti berendezése* a „Köztelek” szerkesztősége által kiütöttet palamú. Köt tábla hat ábrával. Írta: Wiener Moszkó. Egy hazai berteles uradalom üzleti ágának jövedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portmentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

* Az a rovart alatti kiadóhivatal szerkesztőség felelősséget nem vállal.

1899. évi forgalom: 26,200 m. m.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdák-közönség
figyelmét**

a budapesti gyapjú-ankézióra.

Melyet az év folyamán több országban, nevezetesen Angliában és az apollo s. r. r. országokban tartanak meg, az ankézásra felkeltjük és „Országjelvényes” váltókat Budapest, Danubiai helybirtokosaink” című gyapjú-ankézésiúgyak a K. A. V. önkörm. vezetésében kiadunk részletekben, valamint ingyen rakat-kezelésben tartjuk.

Beküldésenként elfogad a mindennemű felhívást. Ismételt felhívás!

HELLER M. S TÁRSA,
BUDAPEST, V. KER. R. U. 1.

Most jelent meg
Rnbinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkársjai szerkesztésében

**Köztelek Zsebnaptár
1900-ra.**

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik év-folyama régi köntösbene, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetetlené teszi.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizető részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 30 fillér.

Megrendelés a „Köztelek” kiadóhivatalában,
BUDAPEST,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Gyors- és teher-árufelvételi hely Budapest, Lipótvárosban. A székes fővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága már évekel ezelőtt Budapest lipótvárosi városi-iroda” czimzen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 10. sz. alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teher-áruk 1000 kg. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási vévények) szolgáltattak ki. Terjedelmes, tüzevesztés és oly áruk, melyeknek vasuton való szállítása különös felelősséget von maga, a felvétel nálul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, a törvényes munkaszüneti napokon az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában feladott áruk az illető pályaudvarokra való kiutazásáért következő illetékek számítanak fel: a) **gyors-árúkról:** 10 kg. súlyig 10 kr., 10—50 kg.-ig 20 kr., minden további 50 kg.-ért 15 kr. b) **teher-árúkról:** 50 kg.-ig 20 kr., minden további meg-

kezdett 50 kg.-ért 10 kr. Minthogy a szállítmányok csekély díjazásért a fő- és székváros IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállítanak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítmányt nem köztelenen a távol eső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen ki-szállítani és ott a feladó vévény ártékelő órákat eltölteni, hanem — módjában áll ezen teendőit egy levelező-lap után a vasúttelvetelt közvetlenül elvégezteni, — mért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekeit nagy mérte-kében előmozdítja.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Gyűjtőtanács és Wahl budapesti terménybizottság közeg letelése.)

Napi jelentés a gabonázslétről.
1900. március 23

New-York ma 1/2 centtel és Chicago 1/4-ek alacsonyabb jegyzéseket küldött, mely lahythilag hatott a határidőreleire s így az első kötések áprilisi buzában 15.02 voltak. A további forgalomban egynehány fillérig javultak az árfoytamok, melyre a hideg időjárás és faggl óra tartó esendse havazás adott impulzust, mely ahornadisi időjárás mérés 23.án, mint napár-beli 3-4 tavasi napra, kissé megfellemlitete a coolisat. Caakhamar újra lejtészották a kuruszotok s így változatlannul zárulnak Készáruüzletben ca 25000 q. buzárt hoztak forgalomba, mely mennyiség a máimok jobb vételvéde mellett 10 fillérig magasabb árákon kelt el. Napi hozatal vasuton és hajókon, együttvéve 10838 mázsa.

Az árjegyzés 100 kg.-ra vonatkozik:

Eladási:	Buza	Tiszacsehi:	
500 m. 80	kg K. 18:15	3 hóra	
200 m. 80	„ 15:95	„	
100 m. 79	„ 15:80	„	
300 m. 79	„ 19:10	„	
250 m. 79	„ 19:50	„	
100 m. 79	„ 15:80	„	
100 m. 79	„ 15:80	„	
100 m. 78	„ 15:80	„	
150 m. 78	„ 18:30	„	
1500 m. 78	„ 18:90	„	
200 m. 78	„ 15:80	„	
100 m. 77	„ 15:80	„	
1890 m. 78	„ 16—	„	
1600 m. 76	„ K. 15:70	3 hóra	
Postacsoporsói:	100 m. 79	„ K. 15:50	3 hóra
100 m. 74	„ 15:45	„	
Adai:	3600 m. 73	„ 15—	„
Bácsi:	2200 m. 73	„ 15—	„
200 m. 73	„ 14:90	„	
2800 m. 73	„ 14:90	„	
Érdégi:	500 m. 80	kg K. 18—	3 hóra
Rakdéri:	500 m. 78	„ 15:65	„
Szerbái:	4000 m. 74	„ 14:05	„

Rozsban mérsékelt kínálat mellett az árak változatosak s minőség szerint 12:00—30, finomabb árúkat 12:50 fizetik.

Árpáh gyenge forgalom volt. Árak 11—, 11:30—, 11:70 helyben átvéve.
Tengeri szőlő iránzatny s 10:00—80-al eladható. Buz árteltelek.

Déli 12 órákor jeyez:

Buza áprilisa 1900.	15—02—04—06
októberre	15:44—46—50
Tengeri májusa	10:04—86—88—
Rozs áprilisa	12:70—72—74—
Zab	9:30—84—88

Szerkesztő:

Wass. (Goldfinger) Gábor szeszgyári képviselettel.

A szerkesztőségben a hírek az általános közérdeket szolgálják és a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Állatvásárok.

Budapesti szarumárhavár. 1900. márcz. hó 22-én. *A veszeslovókatól és marhadaraboktól tisztán jelentek.*

Felhatolt: beföldi 314 db, eladott — db, galicziai drb, eladott — db, törli drb, 6 db, eladott — db, növédké 616 borjú 3 db, eladott — drb, 615 hárny 88 db, eladott — drb; beföldi 12 drb, eladott — drb, galicziai — drb, törli — drb, eladott — drb, bécsi 6101 — drb, eladott — drb, növédké borjú — drb, eladott — drb, olott bányá 2670 drb, eladott — drb, olott kecske 6 db, eladott — drb.

Borjú és bányászati lefolyása vonatolt volt.
Árak a következők: 816 borjú: beföldi — koronás, kivételesen — koronás drbonkint, 50—80 koronás, kivételesen — koronás sülyra, galicziai — koronás drbonkint, 60—80 koronás, kiv. — koronás sülyra, törli — koronás drbonkint, 60—80 koronás, kiv. — koronás drbonkint, 60—80 koronás, kiv. — koronás sülyra, növédké drbmit, 36—44 koronás, kiv. — koronás sülyra, olott borjú: beföldi — 88 koronás, kiv. — koronás sülyra, galicziai — koronás, kiv. — koronás sülyra, törli — koronás, kiv. — koronás drbonkint, bécsi — koronás, kiv. — koronás drbonkint, 615 hárny 8—16— koronás sülyra, növédké — koronás, kiv. — koronás drbonkint, 615 hárny 8—16— koronás sülyra, növédké — koronás, kiv. — koronás drbonkint, olott hárny 6—14— koronás sülyra.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavár. 1900. évi március hó 22-én. *(A budapesti községi és marhadaraboktól tisztán jelentek a Kőzetek részére.)*

Felhatolt: 253 db, ugymint: jármos ökrök eladottak, db, közép 132 db, alárendelt 25 db. Fejlesztés: fehér 0 drb, tarka 89 db, tenyészika 0 drb, tarka tino —, fehér — db, jármósvány —, bonyhádi 7 db, hízatali való ökrök — db, 622 fehér — db.
A fejős tehénkre ma a kisebb felhatás és néhány nagyobb verő 10—20 ezer forintot hozott. Jármos köröké költési a Kőzetek részére.
Követőnk árk jegyzeteket: Előrendelt jármos ökrök —, középmin. jármos ökrök 620—700 pár, alárendelt minőségű jármos ökrök —, jármos bivaly — & s. m., galicziai K.2—páronkint jobb minőségű jármos ökrök — min-kint & s. bektóli való ökrök — K.ig. Fejlesztéseket és pedig: Felhatott magyar tehén —, tarka kevert szarumárha —, 240 koronás darabonkint, bonyhádi tehén 240—340, kiv. 489 koronás darabonkint.

Budapesti vágómarhavár. 1900. évi március hó 22-én. *(A budapesti községi és marhadaraboktól tisztán jelentek a Kőzetek részére.)*

Felhatolt: 2673 db magyar vágómarha, nevelésen: 1453 db magyar és tarka ökrök, 616 db magyar és tarka tehén, 368 db szerbiai ökrök, 40 db szerb ökrök, — db boszniai tehén, 8 db szerbiai tehén, 140 db bika és 80 db eladott.
Minőség szerint: 520 darab alárendelt hiott 2011 db középminőségű és 144 db alárendelt min. ökrök — db alárendelt hiott ökrök, — db középminőségű ökrök és db alárendelt min. ökrök — db alárendelt hiott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Vágómarhából a felhatás mintegy 300 dróbai között volt, mint a múlt hétre. Idegen verő kovcsok volt, de miután konzervgyári célra 400 dróbát vásároltak, az árk általában változatlan maradtak.

Követőnk árk jegyzeteket: Hiott magyar ökrök jobb minőségű 58—68—, hiott magyar ökrök középminőségű 52—66—, alárendelt minőségű magyar ökrök 44—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—46—, kivételesen korall, —, magyar tehén középmin. —64—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, szerbiai ökrök jobb minőségű 48—54—, kiv. 80—, szerbiai ökrök középminőségű 42—46—, szerbiai ökrök alárendelt minőségű —, szerbiai bika 44—64—, kivételesen —, szerbiai bivaly 32—44—, kiv. — koronás métermászként elősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. márcz. 23-én. *(A budapesti nérdaragságától jelentése a Kőzetek részére.)*

A forgalom élénk volt.
Felhatolt: összesen: 542 db. Eladott: 296 db. Jobb minőségű lovakból 485 db, eladott: 1 db, 300— K-ért, könnyebb kocsió (júker stb.) 10 db, eladott: 2 db, 410—440 K-ért, kivételesen korall (hintó) 24 db, eladott: 12 db 300—380 K-ért, igas kocsió (kecs négygyű) 80 db, eladott: 37 db 100—210 K-ért, ponygi 3 db, eladott: 1 db 100— K-ért, közép minőségű lovakból: nehezebb félék (furasok 10

stb.) 120 db, eladott: 60 db 130—280 K-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 240 db, eladott: 160 db 50—140 K-ért, de legtöbb minőségű lovakból 700 eladott, 23 db 14—42 K-ért. Bécsi vágóra vásároltolt 90 db, az állattartók és kutyák részére vásároltolt 3 db, utasodajonra gramus 16 felhatoltolt, 4 db, ragályos betegségre gramus 16 felhatoltolt, 4 db, lakonykór miatt a gyepmesterek kidűltek — db.

Kőhányai Pártváros. 1900. március 23. *(Ez a magyar szerbiai és németországi telefon jelentése a Kőzetek részére.)* Az 21. ének volt. *Heti díjazás:* Magyar vágóloktól 320—380 kg, német 100—102 stb., 290—300 krammos német 100—101 lb, öreg 300 kg, tui 93—96 lb, vidéki sertés Konyú 9 kg, F. Szabó 65—90 f. Román — f. tiszta kgr. páronkint 45 kgr. életművelés és 4/6 engedmény szerkesztés. — *Készlet:* Tengeri új 11 20 — koron, Ápa 12 — kor. Kőhányai síve, *Házak átlomaj:* március 16-án maradt 28003 darab *Felhatolt:* Beföldiről 3710 darab, Szerbiából 473 darab, Romániából 47 db, egyéb államokból — darab. Összesen 4183 db. F. Összeg 32788 db. Átlomaj és felhatás együtt — drb. *Elkajdás:* budapesti fogyasztásra (—X. kertől) 1481 drb, beföldire Budapest környékére 507, létsége 652 drb, onktrák larc-tományokba 334 db, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 2555 db. A szarumárhaikat előadottak: szállaskóban elhullott 0 darab, vagonokból kirakott hullá 4 darab, borokának találaltolt 6 darab, összesen 10 db. *Elkajdás:* 30222 darab, A részvény-elkajdás 2485 drb van elbaveve. Az egészség és tranzitszállásokban maradt III/16. 1904 db. *Felhatás:* Szerbiából 473 db, Romániából 47 db, összesen 237 drb. *Elkajdás:* 1375 drb, maradt átlomaj 1002 drb és pedig 1002 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemmellet 1.423 mályv és 2 dar fogyasztási adó kivonattal és technikai célzokra feloldogattal.

Bécsi vágómarhavár. 1900. március hó 19-én. *(Yass Ján tudósítása a „Kőzetek” részére.)*

Összes felhatás 8370 db. Előbb magyar 3831 db, galicziai 685 darab, bukovinai 89, német 766 db, eladott 4501 db, magyar 809 db, fagez 40 db, ökrök 4108 db, bika 584 db, tehén 546 db, bivaly 59 db.
Az 121 eljen koronát és prima 1. gregyebb minőségű kor el lenyelt (100 kilonként) vesztelt árból. *Árak:* prima magyar —, (—) K. szekunda 58—67 K., tertia 48—57 K., galicziai prima 60—70 (72—) K., szekunda 57—65 K., tertia 48—56 K. Német prima 74—86 (87—) K., szekunda 62—72 K., tertia 61—61 K. Legelőmarha: szerb és magyar 40—54 K., rosszabb minőségű 40—54 K. Bika 38—38 (—) (—) K., tehén 38—68 K. és bivaly 34—42 K. — & s. m. Összes eladások, elősúlyban, koronáértékben értendők.

Bécsi szarumárhavár. 1900. márcz. 15-én. Felhatolt: 3757 borjú, 1987 ökrök, 2128 kiszerelt sertés, 242 kiszerelt juh, 3057 hárny.

Borjuszák változatlan. Kiszerelt sertések élénk kereslet mellett mult heti áronak keltek. Hárnyok a nagy felhatás folytán árúkból vesztettek.
Árak kilogrammonként: kiszerelt borjú 76—82, prima —108, primissima 108—116 (120), 400 borjú prima —, primissima — (—), fiatal sertés 88—82, kiszerelt sertés, német 86—92, hízó sertés — stbde 84—92 (90), kiszerelt juh 76—72, fillér pr. kll, 684 hárny páronkint 13—30 koronára.

Bécsi juhvásár. 1900. márcz. hó 15-én. Felhatolt: 700 db juh.
Ifjányt szlárd.
Árak: export juh páronként 60—53 fillér pr. kll, kivételesen 60, tarka —, —, —, fillér.

Bécsi sertésvásár. 1900. márcz. 20-án. *(Sokfeladott és idegen birományi cég hívtartól jelentése a „Kőzetek” részére.)*
Felhatás: 5150 szlód, 5842 ziszertés, összesen 10 992 db.
A forgalom igen lanyha volt.
Árk kilonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 85—90 fillér, kivételesen 92 fillér, közöses 70—86 fillér, könnyű — fillér, szlód 62—80 fillér.

Ingaltonk árverésel (40000 korona becserkétnek felül). *(Kivonat a hívtartól lapból.)*

Márcz. 26. Budapest. a tvi ha. Kohn 229610 tóság Lajos
Márcz. 26. Pestszentl. a tvi ha. Ballascher 40676 tóság József

Márcz. 26. Epest I—III. Jiroság	a tvi ha. Dubez tóság Pátered	44379
Márcz. 26. Budapesti ktr. trvask	a tvi ha. Kohn tóság Lajos	95526
Márcz. 26. Budapesti ktr. trvask	a tvi ha. Müller tóság Lajos	123723
Márcz. 30. Felső-vízüi ktr. Jiroság	a tvi ha. Irszek tóság Nándor	40008
Márcz. 31. Szegevár. ktr. Jiroság	a tvi ha. Haller tóság Luja grnó	45183
Apríl 2. M-szállás. ktr. Jiroság	a tvi ha. Luby tóság Lajos	51420
Apríl 4. Kolozsvár. ktr. trvask	a tvi ha. Adler tóság Samu	45898
Apríl 6. Margit-szigeti Jiroság	a tvi ha. Mandel tóság János	133484
Apríl 6. Borosjenői Jiroság	a tvi ha. Auslander tóság Roth Regina	42400
Apríl 10. Gyöngyösi ktr. Jiroság	a tvi ha. Isák tóság István	47472
Apríl 17. Szegevár. Jiroság	a tvi ha. Darvas tóság Antalnd	46320
Apríl 18. Kis-czelli ktr. Jiroság	a tvi ha. Rozsberg tóság Horvátkó	108989
Apríl 18. Szentesi Jiroság	a tvi ha. Hojta tóság Lajos	44000
Apríl 23. Szendrői tvi. trvask	a tvi ha. Sándor tóság György	26972
Apríl 24. Újpesti Jiroság	a tvi ha. Schuler tóság Mária	41540
Apríl 27. Budapesti ktr. trvask	a tvi ha. Háy tóság Mihály	371216
Május 16. Újvidéki ktr. trvask	a tvi ha. Kitzvoger tóság Lajos	56000
Május 17. Váci ktr. Jiroság	a tvi ha. Szalasi tóság Szalacsy Sándor	288000
Máj. 27. Ar-Meröthi ktr. trvask	a tvi ha. Ditrich tóság Gyula	2 0685
Junius 2. Budapesti ktr. trvask	a tvi ha. Révay tóság	78889
Julius 2. Elődi Jiroság	a tvi ha. Horvay tóság Bón	42020

Szerkesztői ízenetek.
Sch. J. urnak. Cikkét nem közölhetők.

Elisdrangu hazai gyártmány
Prestes szék
ELSŐ MAGYAR
Szövetkezet
GAZDASÁGI GÉPÉGYÁR
Műszerv-Társulat
BUDAPEST.
Magyarország legnagyobb és leggyorsabb gazdasági gépgyára, mely a gazdasági élet minden részére készíti a szükséges gépeket.
„Első Magyar” gazdasági gépgyár.
Rendelések megküldése előtt kérjük minden esetben a szükséges méreteket és az árakat közölni.
Rendelésre árjegyzékkel is szívesen látogatunk meg mindenki.
Műszerv-Társulat

Impregnált csillag jegyű

takarmány répa-mag

Mintohoz tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik sz. a. szabadalmazott eljárással **impregnált takarmányrépa**-magvaknak számos esetben hamisítják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők néhány zsák csillagjegyű répamagot rendelnek és ha ez elkelet, akkor mindenféle csekélyebb értékű magot árusítanak a csillagjeggyel ellátott zsákokban, hogy ez által azt a hiedelmet keltsek, hogy a zsákokban az általunk termelt és **impregnált takarmányrépa** foglaltatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelt gazdaközönséget értesíteni, miszerint a valódi csillag * jegyű

Olajbogyó-alaku takarmányrépa.

== impregnált ==

takarmányrépa-magvak

Magyarország, Felső- és Alsó-Ausztria valamint Morvaország részére kizárólag egyedül csak a

Mauthner Ödön

es. és kir. udvari szállító magkereskedő cégnél

Budapest VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám és VI. ker., Andrássy-ut 23. szám kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, úgy mint

Sárga Oberdorff,	Sárga Eekendorff,
Vörös Oberdorff,	Vörös Eekendorff,
Sárga olajbogyó,	Sárga Mammuth,
Vörös olajbogyó,	Vörös Mammuth,

melyek mint említettük, — Magyarországon egyedül csak a

Mauthner cégénél

kaphatók, különösen kitűnnek azért, hogy

1. csirázási energiájuk erősebb. Magas csirázó képesség mellett, gyorsabb és erőteljesebb a kikelésük. Kitűnnek továbbá
2. a fajtáknak fajazonossága által, tudniillik alakra és színre nézve,
3. a magvak legfondosabb tisztítása és végre a meglepő nagy termés által.

Jaensch Gusztáv és Társa

ascherslebeni (Északnémetország), birtokosok és magtermelők.

Mammuth takarmányrépa.

Vintschgau hasas tehenek
tejelési képesség
2500—3000 liter,
melyet több oldali bizonylatokkal igazolhatok,
kaphatók

PICK OSWALD-nál,
VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

A vetéi időnyre ajánlom **SACK RUDOLF** legújabb rendszerű **sorbavetőgépeit,** melyek **Klebären** és **Léván** mult év ősszel tartott nemzetközi versenyek alkalmából **első díjjal** lettek kiltüntetve.

Továbbá ajánlom az **egyes éke gerendélyre szerelhető grubbereket és extirpatorokat.**

Az újítások és a szerelési módok miatt a gépnek különösen nagy előnye van a földművelésben és a kertészetben.

PROPPER SAMU

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője.
BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.

szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával
foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő néki által feladná. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatok a feladási-vevény ellenében megköthető **előlegnek nyújt** hatóságilag megállapított kamatdíjmentesített.

Vasúti kitérmenyek érintendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenzváros.

Lévé, sürgöny, telefonczím: **VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.**

35

Superfoszfátok

állati és szavnyi eredetűek, legelősebb

Foszforsavas trágyaszar minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülföldetelen a tavaszi vetéseknel, semmi más foszforosárvakal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisétromot, kénsavas ammoniakot, kálicsét, káinitot, különleges műtrágyákat kápis és kalászos növények alá, **themenai szab. superfoszfát-gyepszet**

herések trágyájával és az istállótörágra konzerválásra; **takarmányeszet stb.** bárhova versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett

Készár- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Lúdenberg-Themenau és Liesek Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichgasse 27.**

Magyar Fenyőmag Pergető Gyar
erdészeti magkezesedés

FARAGÓ BELA ZALA-EGERSZEGEN.

Ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csokraképességű fű és lomblevél

Erdei vetőmagvakat

TÖLGMAGKOT s gyümölcsös magvakat.

Kiltüntetve díszoklevél, arany és ezüstéremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

451

Árjegyzék bérmentve.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az **Országos Magyar Gazdasági Egyesület** titkári hivatalánál (**Budapest Köztelek**).

ÁRAK:

nagyban wazon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsáklban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendelési állomás szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendelés el egyidejűleg a káinit ártit egyesületük pénztárához beküldeni **KAINIT**, a szállítási költségnek a küldemény ártit tartalmazó ártit.

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagoí aratógépgyar.

Kéve kötőaratógép. Marokrakaratógép.

Fűkaszálógép. Szénagyűjtő-gereblye.

Kaszazalesítő. Kévekötszineg.

Nemrég nyitottuk meg Budapestben új üzletünket és azt magunk vezettük egyenesen saját üzemenk szerint. Ezen időnyben szolgálhatunk tisztá manillakötésizéssel, melyet chieagói gyárunkban gyártottak.

Képes árjegyzékért és utmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni:

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-út 38. szám.

Ajánlom jutányos áron

**államilag
ólomzárolt
lóhere- és
luczerna-magvaimat,**

valamint kitünő minőségű
répa és fű-magvaimat.

Kívántra szívesen szolgálak
mintázott ajánlatokkal.

FROMMER A. HERRMAN
utóda
STEINER ARMIN
magnagykereskedés
BUDAPESTEN.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6—8. szám.

Elvállal: Kőgumi-, víz-, lég- és gőrfútékek, lég-szusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, olasztek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönbön kőszén-, olaj- és rézium váladékból nyert gázok értékesítést és az előkészítékek létesítést, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára. Tervek, költségvetések, járvadalmi előirányzatok egyrészes szerződéseik.

Legjobb minőségű kőszén-olaj raktáron

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviseelője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomasalak), ● ● ●
„Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.

— A műtrágyák beltartalmáért szavaolok. —
Legujabb szerkezetű kitünő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron. 40

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

Borsodmegyei Gazdasági Egyesület.

391

Eladó szőlővesszők és ojtványok.

A „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület” miskolczi szőlőtelepén termelt különféle amerikai és európai sima és gyökeres vesszők, valamint elsőrendű gyökeres fásajtványok Rip. portális és Rup. Monticloniára olva eladók. 391

Levélben megkérésekre bővebb felvilágosítással szolgál, s kívántra árjegyzéket küld az egyesület titkári hivatala Miskolcz, Vármegeház. Vértessy Tivadar, ügyvivő titkár.

Magyar királyi Államvasutak Igazgatósága.
30738 sz. 990 C. II.

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar-francia vasúti kötélek).

(az 1890. évi párisi világiállításra rendelt tárgyak szállítási kedvezménye tárgyában)
Az 1899. évi szeptember 15-től érvényes, áprilisi kiállításra rendelt tárgyak kedvezményére vonatkozó összehállítás (Zusammenstellung) 8. oldala a műtrágyák, festmények stb.-re II. alatti felsorolt határozományok némely pontja módosítást szenved. Ezen módosításokra nézve a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál bővebb felvilágosítás nyerhető.
Budapest, 1900. március 6.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága
a rézes vasutak nevében is.

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tisztító-művek

gabonarakárak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

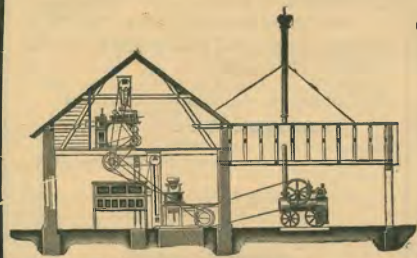
gép- és rostalemezgyár, malomépítéset

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigazgatója

7026

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váci-ut 46. szám.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR

(Rész. Társas. (németül HILLE)
a legjobbak gáz-, benzín-, petroleum- és acetylen-motorait 1-100 lóerőig.

Nagyszerű újítások
szabadalmazott
szerkezetek.

Minden kiállításon
és versenyen első
díjakkal és érmek-
kel kitüntetve.

Felteképvéltség: **Gellért Ignác és Tarsa, Budapest, VI. Eötvös-u. 45.
FÜKMEHELY BUDAPESTEN.**

Magy. kir. Államvasutak Üzletvezetősége Szegeden.
4601/900. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. Államvasutak szegedi Üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szegedi rendezőpályaudvaron létesítendő két- és háromvágányú vasúti alapművelésnek előállítására szükséges földmunkákot végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Szegeden, a magy. kir. Államvasutak Üzletvezetősége pályafeltárási osztályán a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900 évi április hó 2-án déli 12 óráig kell benyújtani, aulított Üzletvezetőség általános osztályában.

Az ajánlatokat egy koronás az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: Ajánlat a szegedi rendezőpályaudvaron létesítendő két- és háromvágányú vasúti alapművelésnek előállítására.

Az ajánlat benyújtása előtt két nappal, vagyis 1900. év március hó 31-én déli 12 óráig 3000 azsbáromezer korona bánómpenzi kell a magy. kir. Államvasutak szegedi Üzletvezetőségének gyűjteménytartóinak akár készpénzben, akár állami betétekre alkalmas értékpapírokban letenni.

A bánómpenzi szóelőjeggy az ajánlatban nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértékben felül számításba nem vétetnek.

Csak lejegyzett ajánlatok és bánómpenzes irtéri versenyre adandók fel.
Posta utján beküldött ajánlatok a bánómpenzes irtéri versenyre adandók fel.
Szegeden, 1900. március hóban. Az igazgatóság.

24783. sz. II/2. a.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok 1899. évi terméséből gazdák részére a következő mennyiségű vetőmagvak kerülnek eladásra:

65 q. „Olajbogyó“ takarmányrépamag,

18 q. „Vouriez“ takarmányrépa mag,

22 q. „Dactylis“ fűmag,

80 q. moharmag.

Venni szándékozők közelebbi felvilágosítást közvetlenül a birtok igazgatóságától nyerhetnek.

Budapest, 1900. márczius 17.

M. kir. földmívelésügyi minster.

685

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevi uradalomhoz tartozó **Alsó-Peszér** pusztabirtok (Pestmegyében, Peszér-Adacs község határában vasúti állomás Künszentmiklós vagy Dabas) **1901. évi április hó 24-étől esetleg október 1-étől**

haszonbérbe adatik.

A földbirtok, mely **3706 kat. hold; szántóföld, rét és legelőből áll és gazdasági épületekkel van felszerelve.**

Haszonbéri ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg **10⁹/ó-ával**

1900. évi április hó 15-ik

nappjáig az uradalmi főtisztjehez Ráczkeven nyújthatók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeven, 1900. február hó 14-én. 487

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevi uradalomának cs. és kir. főtisztjege.

Sertés-eladás.

A Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári béruradalmi eladásra bocsát:

60 darab 2 éves, kiváló szép, fehér kondorszörű, tenyésztési célra kiválasztott és a nagym. földmívelésügyi m. kir. ministerium által importált eredeti szerbiai fehér kondorszörű kanokkal felbugatott

mangalicza-faj tenyészkozzát, darabonként 130 korona árban;

60 darab 2 éves, kiváló szép, fehér kondorszörű, tenyésztési célra kiválasztott és az uradalom kiváló szép mangalicza-faj tenyészkanjaival felbugatott

mangalicza-faj tenyészkozzát, darabonként 120 korona árban;

továbbá 160 darab 1 és 1/2 éves, kiváló szép és tenyésztési célra kiválasztott, fehér kondorszörű

mangalicza-faj kant,

darabonként 120 korona árban.

Valamennyi eladásra bocsátott tenyészsertés a sertésveszen átment.

Az árak a kaposvári vasutállomásra állítva értetnek.

Bővebb felvilágosítást nyújt a

Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság béruradalmi igazgatósága Kaposvárott.

683

Hazai Ipart

FUCHS és SCHLICHTER. Budapest, VI. József-utca 7.

Csakis

Hazai Ipart pártoljuk.

Díjazt kiöntetett

Westfalai-Separator

ANTON TOMS WIEN OBER-ST. VEIT, XII/7, Elsővilágossá 3. Gazdasági, borszálló és tejgazdasági gépek és eszközök.

Lapunk kiadványaitalban megrendelhető: A sertés javítása és hizlalása

Irta K. Ruffy Pál. Ara portimenten költésed 1 forint 10 krajczár.

Szőlőujtványok

Előkerítés Szőlőujtványok... Irta K. Ruffy Pál.

Előkerítés

Előkerítés... Irta K. Ruffy Pál.

Gyümölcsfák

sorfák, díszfák és díszbokrok... Irta K. Ruffy Pál.

Pecz Armin Budapesti... Irta K. Ruffy Pál.

Magy. kir. államasvutak... Irta K. Ruffy Pál.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az osztrák-magyar vasuti... Irta K. Ruffy Pál.

Az állattenyésztésnél és gazdaságban szűkegelyt győggöröt és vegyszereket.

különösen: gentian és kálmeggyérp... Detsinyi Károly... Irta K. Ruffy Pál.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági géppárok Budapest... Irta K. Ruffy Pál.

Locomobil és görzseplőgép-készletek

Locomobil és görzseplőgép-készletek... Irta K. Ruffy Pál.

Columbia-Drill

Columbia-Drill... Irta K. Ruffy Pál.

Locomotív-üzemanyagok a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

A listharmattal ellen legjobban ajánlható a „VINDOBONA”

hátifény. Fel kell említenünk annak a vizsgálatnak az eredményét... Irta K. Ruffy Pál.

Az előkerítés... Irta K. Ruffy Pál.

NECHVILE FERENCZÉL... Irta K. Ruffy Pál.

Gazdasági üzemekben, uradalomban, tejgazdaságokban, szeszfárakban stb. kiütöngén bevált évek óta

Porcellán-Email-Festékünk (Pef)

mind elegáns fal- és mennyezet mázat, minden pénzös és munkahelyre való lehetetlen. Mindkeres mosható, kemény, porcellánra szerült állóképű anyag, mely tej és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istállók, kiscsokk stb. részére felelőssé tesz.

Bessemer-festékünk (vedjegyűlő)

mind feltétlenül megbízható rozsdatörő és mindenféle vaszerkezetek, vas és hűtési berendezések, látrók, kerékek, csapok stb. részére. — Mit fémekkel le kellő korszakról az országban szaporán és a külföldi behatásoknak sokkal jobban ellenlő, mint mások és aljábbok.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1900-ik évre
ELSŐ ÉVFOLYAM.

Szerkesztő és kiadó:
JESZENSZKY PÁL

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkára.

Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdasítztek Orsz. Egyesülete, valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott küldéssel 1 fnt 65 kr.

Bolti ára 2 forint.

Tejgazdasági foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX. Üllő-ut 25.

Lapunk bekötési táblája
1 fnt 36 kr-ért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

GERNOVSKY & Co.

BÖMISCH BROD bei PRAG.

Lókapa

(Gernovsky szabadelmas) rips és fegyverek, kábelok, burgonyák, szék és korbácsok; eddig bel. és külföldön 25,000 db-ot készítettünk.

Éves 1000 db-ot egyes lókapa egy sorhoz, vagy csomóval 5, 4 és 1 soros állítjuk elő. Ára az egyes lókapa: magy. 40, 40, 40 korona, csomóval 5 soros 150 korona, 4 soros 120 korona.

Chilisalétrómszóró

(Gernovsky szabadelmas) háromszögletes drótsz. 4 és 5 soros vasmegőre koronával 120 és 150 korona.

Hat- és nyolczágu extirpatorok

Alapos feltörőeszközök. Ára 100 korona.

Éves 1000 db-ot egyes extirpatorok egy sorhoz, vagy csomóval 5 soros 150 korona, 4 soros 120 korona.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára
NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja: Magyarországi legjobb és legjobb vetőgépet.

sik és helyes talajhoz egyaránt alkalmas
Z A L A I - D R I L L
sorvetőgépet, továbbá szah. „Perfecta” olósó és igen jó, könnyű vetőgépet, legjobb szerkesztésű Szakos és az új szőlőkész, berendez. járgányait, szénnyújtóit, rostálóit és mindenféle gazdasági gépet.
„Planet jr.” rsz. kézi-toló-répakapa és töltőgéte, 40 ft. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület „istvántelki immunis” homoktalajú európai gyökeres szőlővesszők eladók.

1 éves gyökeres európai vesszők.		Tramini piros --- 3,000 --- 10 ft	
Olasz Rizing --- 15,000	ezre 10 ft	Piros Bakar --- 1,000	--- 10 "
Nagy Burgundi --- 5,000	--- 10 "	2 éves gyökeres európai vesszők.	
Ménus fehér --- 5,000	--- 10 "	Olasz Rizing --- 8,000	--- 14 fr
Szent-Lőrinc --- 5,000	--- 10 "	Chasselas blanc --- 1000	--- 14 "
Nemes Kadarka --- 500	--- 10 "	Nagy Burgundi --- 1000	--- 14 "
Veltelini piros --- 5,000	--- 10 "		
Madelaine angevin --- 1,000	--- 10 "		

Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Buda pest „Köztelek” intézőndök.

Az elkészítés tavaszal történi a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvétellel szedődik be. Önmagáért és a vasútra szállásáért ezentúl 1 fnt számítatik. Igazgató.

Figyelmeztetés! Reméljünk közhírré teszek, hogy az Osztos Gyárakban készült, legyünk azok akár helyi gyárakból, akár utazó gyárakból, az addig általános használatukban nem ismerték, hanem az újabb szerkezetek. Neveikben és megnevezésükben tehát csak is azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-é után kelt és általunk aláírt meghívásnak bírnak és csupán őr jogkörrel, a melyre ezen irásból meghírási kijelölés. Nehegy a közönség tévútra vezetessék és nehegy nevéinket visszatérősek törvényesesen, felszólítást mindenképp, kik voltak hűlti összeállításába lépni óhajtanak, hogy mindenkitől, a ki nevénekben eljár, irásból megtalmozásának felmutatását kérjük a abba betekintést nem sziveskedjenek. A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénysége

BUDAPEST, Váci-körút 23. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gozscéplő készleteit,

„Millennium”

legújabb szerkezett

fűkaszálo-, marokrakó- és kővekető aratógépeit,

melyek főelőnyei:

préselt aczélemez-állvány, téglayacéll-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető elpusztíthatatlan szerkezet. továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutakhoz részben mezőgazdasági gépgyárban készült, 3/4 és 4 lóerőjű gőzszéplő-készletek, Sack-rendszert, aczéllélekkel ellátott okólti, járgányos cséplőkészleteit, szecskavágóit és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Földbirtok,

tehermentes a pestmegyei Solti határban eladó, áll 240 hold igen jó szántó és 78 hold jó kaszálóból 1200 □ öllel számítva. A föld általában jó föld, víz, szik és homokmentes, épület nélkül. Ajánlatok

Mltg. gróf Cavriani Miklós urhoz

Bécs, Heugasse Nr. 4. intézendők.

545

Vetőmag-burgonya eladás.

A takta-harkányi uradalomban 400 q. válogatott Reichskanzler vetőmag burgonya eladó: m. p.

50 q.-tól feljebb 5 korona pro q.

10 q.-tól „ 6 „ „

kisebb mennyiség 8 „ „

610

vevő székjában franco vasut Takta-Harkány.

Megrendelések az uradalom számtartói hivatalához Takta-Harkány Zemplén-megye intézendők.

Ajánlják nagy raktárakat minden patkólsai ezikkből és ezen szakmába vágó különlegességekben. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakértők által legjobban ajánlott patkólsai igazságot és paripák, ugyancsak a szék és a vasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legújabb szabadalmazott rudvasalásait és kengyeléit.

M. HANN'S SÖHNE

BÉCS, II., RENNASSÉ 6. SZÁM.

Magyar királyi Államvasutak igazgatóság.
29787/CIL.

Hírdetmény.

Osztrák-magyar-francia vasuti kotelék.

Folyó évi március hó 1-ével a fenti kotelékben gyorsvonatokkal szállítandó friss ludmájra néve egy kivételes díjazás lép életbe, melyben Budapest-Józsefváros, Budapest-nyugati pályaudvar és Lipótvár állomások és a francia keleti vasutak Páris állomása közötti viszonylatokban közvetlen díjtelék foglaltanak. Ezen kivételes díjazásba ahiért igazgatóságunk (C. III. b. Csengery-utca 33. sz.) példányonként 10 fillért kapható.

Budapest, 1900. évi február hó 28-án.

A magy. kir. államvasuta igazgatósága a részben vasutak nevében is.

Mindenemű tejjgazdasági eszköz és gépet szállít, tejjgazdasági telepeket és tejjöveketeket rendez be az

Separator Részvény-Társaság

ezelőtt Pfanhauser A.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-kör ut 25.

H. PAUCKSCH részvénytársaság
Réktelepe.

Törzsgyárunk LANDSBERG a/V.

gépgyár, vasöntő, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely
mely 53 éves fennállása óta
mint legkiválóbb különlegességet
'egjobban jövedel-
mező

rendezett be 1.
legújabb rendszer szerint.

50 év óta körülbelül 1800 telepet állítottunk fel.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszpalotkák, keménylőgyárak, teigazdaságok számára, átvesszük régi szeszgyárak teljes átalakítását és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is legújatjansban szállítunk.

Megkereséssel Paucksch, Budapest, József-kört 25. címre kérjük. (Gyártelep a Kőbánya.)

Magyar királyi Államvasutak Igazgatóság.
23852 C. I. sz.

Helyesbítés

a helyi érdekl. vanusi díjazások függelékben.

A m. kir. államvasutak közlése által áll. h. 4. vasutak áruvizsgálásához kiadott függőék XLVIII/7. tétele alatt foglalt kedvezménynek díjmegkötést tartalmazó rovatában „I. és kiv.” szavak beiktatandók: „illetőlk II.”
Budapest, 1900. évi március hó 14.

Az igazgatóság.

Pénz.

Jelzalog
különszám házakra és nagyobb földtulajtokra egy I-56 rangú pénzügyminisztériumi szerződéssel
Krausz Mór
által. Lakik:
= Budapesten, =
V., Hold-u. 25.

A kis-magyar

lakásoknak, a 1. 30. 6. számban részletes leírás a helyesbítéssel.
1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Rőzsakarót

jutányosan szállít
NEUMANN és MANNHEIM
hárszergy.
BUDAPEST.
Örmény-utca 38-40.
Telefon: 30-15, 572

Olcsó szőlővessző

eladás. Hódmezővásárhelyi Kertész- és Szőlőművelési Társaság részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Champlaine

területi és vidéki eladás. Hódmezővásárhelyi Kertész- és Szőlőművelési Társaság részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Kényelmes nyaraló.

egy- és kétszemélyes. Hódmezővásárhelyi Kertész- és Szőlőművelési Társaság részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Szparngóliók

eladás. Hódmezővásárhelyi Kertész- és Szőlőművelési Társaság részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Tartósan

eladás. Hódmezővásárhelyi Kertész- és Szőlőművelési Társaság részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Föld

eladás. Hódmezővásárhelyi Kertész- és Szőlőművelési Társaság részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

Fajtszta duppai vetőzab

eladás.
Tóth János földművelési tanácsos részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

duppai zab

eladás. Tóth János földművelési tanácsos részéről. 1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

vetőmagul eladó.

Egy méterezésünk száza nélkül 14 korona. Kivánánk a zab a gazdaság szükségleteiben is expedírálták. 340

Szőlővessző eladás.

Szőlőfaj neve	Vesszőkéslet 11600 db árá				Szőlőfaj neve	Vesszőkéslet 10000 db árá			
	1000 db	2000 db	3000 db	4000 db		1000 db	2000 db	3000 db	4000 db
Kis kék burgundi...	8000	16000	24000	32000	Szilankemencia	1000	2000	3000	4000
Fürm...	10000	20000	30000	40000	Mézes fehér	4000	8000	12000	16000
Piros bakar	2500	5000	7500	10000	Szent Lőrinc	4000	8000	12000	16000
Velteni	5000	10000	15000	20000	Chab. K.	4000	8000	12000	16000
Oporto	3000	6000	9000	12000	Juhász	2000	4000	6000	8000
Kövi dióka	6000	12000	18000	24000	Csasz. hl. croquani	10000	20000	30000	40000
Piros dióka	3000	6000	9000	12000	" rouge	2000	4000	6000	8000
Zöld svyváni	6000	12000	18000	24000	" Royal	2000	4000	6000	8000
					bl. Imperial	2000	4000	6000	8000
					gr. Coulard	1500	3000	4500	6000
					Madelaine	2000	4000	6000	8000

Resken kívül mintegy 35 félé gyökerez és sima felsz. szedett csomaggal szőlővessző kisebb-nagyobb mennyiségben, 5000 darab árral megrendelésnél szállítjuk engedélyen.

A közszeszű gyümölcsfák, díszfák és bokrok, továbbá sprángógyekek kaphatók **Concohati Gazdaság** kivánára árjegyzékkel; u. p. és vasutállomás **Ács**, Komárommegye.

Tenyészet felozslatása miatt eladásra kerül

100 darab szőke mangalicsa tenyészokcsa és 16 darab tenyészkan

Haraszi Sándor és Oszkár Békés-Szarvasi, Pa. Décsi gazdaságban.

Felvilágosítást nyujt
Haraszi Sándor, Békés-Csabán.

Alomszalmát.

1900. márc. 23. sz. 23852 C. I. sz.

I. rendű eredeti florentini czizrok -vetőmagot elad

olaszczizrok termelőknél, mely a magyan-óvári magvirágú alomszalmát 97% tisztaságban és teljesen csiszolmányos állapotban elad.

bevitálja a czizrokészlet és illetté Alomszalmát a legmagasabb árral.

Tőlel Jankab

elad oroszai olaszczizrokészlet és kefezgyára.

A kőbányai Király-Sőrfőző,

Dr. Koranyi és Dr. Zsely ügyvételek által üzemeltetett üzem.

Goliát-Malátásőre

idősebbek, vörösgyógyászat, emésztési nevelők, gyengyegéknél stb. kiváló alkalattal használhatók és gyógyítók.

legkellemesebb üdítő ital.

Vidre, kőbányai vasuti állomásból szállítva; nagy palackok: 10 kr. kis palackok 13 kr. fogyasztással adóval együtt. Vidreke legkebbebb italnak 30 palack.
Botát: nagy 1400 Ft 60 kr. kis 1400 Ft 100 kr. palackok 60 kr., mely azoknak bérmentes visszafizetéskor visszajuttatjuk.
A városi Iradban VII. Kőbánya. 40. és a vidéki rakodókban.
Budapesten kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és pobraankál a **Művelés** 7782 automata buffet-ken is.

Előzetes az 18 millió 50 ezer forint...

KIS HIRDETESEK

Csak megvásárolható az a hirdetés...

Csak oly levelekre válasszalunk, melyekkel válasznak szívesleg lennélyöget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Magyarországi elnök, közgazdász, statisztikus...

Botos ispáni

És a többiek, akiket az ország...

Keresetkelt

És a többiek, akiket az ország...

ÁLLÁS KERESŐK.

40 éves, német, kifizető katonai állás...

Földmívelés

Iskolai, előzetes a köznevelési...

Jó házból

És a többiek, akiket az ország...

Földmívelés-közlöt

És a többiek, akiket az ország...

Nő

És a többiek, akiket az ország...

Földmívelés

És a többiek, akiket az ország...

Földmívelés-közlöt

És a többiek, akiket az ország...

Egy

És a többiek, akiket az ország...

Gazdasági

Intézet, 1900-20 éves kereset...

Okai gazdasági

És a többiek, akiket az ország...

Földmívelés

És a többiek, akiket az ország...

Tehénész gazda,

És a többiek, akiket az ország...

Több évi

És a többiek, akiket az ország...

Önálló,

És a többiek, akiket az ország...

Földmívelés

És a többiek, akiket az ország...

Végzet

És a többiek, akiket az ország...

Állás

És a többiek, akiket az ország...

ÁLLATOK

Eredeti

Rambouillet

kosok

És a többiek, akiket az ország...

Gazdasági

Intézet, 1900-20 éves kereset...

Simmenthali bikák,

És a többiek, akiket az ország...

Brabant

És a többiek, akiket az ország...

Eladó

És a többiek, akiket az ország...

magyarfajtinó

igás ökrök.

És a többiek, akiket az ország...

Spiegel Armín

És a többiek, akiket az ország...

Baranya és Bonyhádi

És a többiek, akiket az ország...

Eladó

És a többiek, akiket az ország...

KOHN MÓR

És a többiek, akiket az ország...

Borzóréz

És a többiek, akiket az ország...

faj-marha.

Vásáros-Naményban (Bereg)

hét darab

borjas tehén

És a többiek, akiket az ország...

Hizlalásra

való és mindenféle fajta...

Eladó

És a többiek, akiket az ország...

Hampshire

És a többiek, akiket az ország...

Down kosok

És a többiek, akiket az ország...

SZÓ ÉS LAJON

És a többiek, akiket az ország...

Spiegel Armín

És a többiek, akiket az ország...

Baranya és Bonyhádi

És a többiek, akiket az ország...

Eladó

És a többiek, akiket az ország...

VEGYESEK.

Szeszárosok

És a többiek, akiket az ország...

Csendes

És a többiek, akiket az ország...

Élő

És a többiek, akiket az ország...

Vics talpra

És a többiek, akiket az ország...

Angol

És a többiek, akiket az ország...

Keresetkelt

És a többiek, akiket az ország...

speciális szőlőtrágyák

És a többiek, akiket az ország...

BUDAPESTEN

Radwaner és Rónai

És a többiek, akiket az ország...

magyarországi

forrártárban.

És a többiek, akiket az ország...

Luczerna,

Répacmag,

Csomós ebir

Francia perje

fűmag.

Korán érő:

tavaszi

buza,

duppai

zab,

és rozsészintű

csukor

székely tengeri,

Paiskotali termékek

Vadgesztenye,

Kőrök,

lőtőrsórták és

csomók,

kosár fűzűgyökér,

A drassá maggya törzse-

nyészétből több db. kiválóan

fejlett

bika

g. Teleki

Arvéd úr

drassó uradalmán,

Konozs.

Készletem

rörös eckendorfi... Készletem... Készletem... Készletem...

Az uradalomnak... Készletem... Készletem... Készletem...

maggy kereskedése... Készletem... Készletem... Készletem...

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD vasútiállomásnál szomsz.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „uj és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Edeárd és társainál.

Budapesten: a szab. osztr. magyar államvasútársulat magyar bányái, hűtái és uradalmi vezérigazgatóságánál (VI. Teréz-kört 24. a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V. Alkotmány-u. 31.) Bächer és Melichár czégnél (VI. Nagymező-u. 68.) Kann és Heller uraknál (V. Váci-kört 62.)

HIRDETÉSEK

felvételtanak a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 95-96. szám.

Szegedi Zsákok.

Gabonazsákokat
nyers és vízmentesen töltött
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és
Kendergyár

Salkmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest,
V., Nádor-utca
20. sz.

Lucernát, lóherét, fűmagvakat

minden célra és minden egyéb gazdasági célra.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolók lóherét, lucernát és egyéb magvakat és károk minőségű szives aljplátokat.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsőt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekepronyókat, kártyafestékeket, fedéllakat,

MŰTRÁGYÁT

Olvasz szaponárium mellett vásárolók lóherét, lucernát és egyéb magvakat és károk minőségű szives aljplátokat.

Sürgőnyozim! „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajolajat, elsőrendű szivaltalított repceolajat, stb.

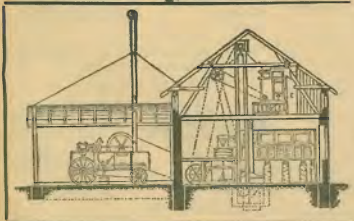
Szalonnát

Fertőtlenítő szereket, u. m. karbolax, karbolpor, creolin, zöldgálicet, stb. rögzítők, karbololumot, keserűsőt, cudasózt, stb.

BUDAPESTEN,

V. ker. Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépgyára és
vasöntőüzeme

Budapesten, Külső váci-ut 54—56. sz.